

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

του Υπουργείου Εσωτερικών

«Προστασία του εθελοντισμού, ενίσχυση της δράσης της Κοινωνίας των Πολιτών, φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης των Ο.Κοι.Π. και λοιπές διατάξεις»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ – ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ – ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ : ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΣΚΟΠΟΣ - ΟΡΙΣΜΟΙ	
1	Σκοπός
2	Αντικείμενο
3	Πεδίο εφαρμογής
4	Ορισμοί
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ : ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ο.Κοι.Π. ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ - ΕΙΔΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ	
5	Σύσταση και αρμοδιότητες Διεύθυνσης Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων
6	Διαδικασία αρχικής καταχώρησης στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π.
7	Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. - Προϋποθέσεις εγγραφής
8	Διαδικασία αρχικής εγγραφής, μεταβολής και ανανέωσης εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.
9	Λειτουργία και δημοσιότητα των βάσεων δεδομένων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ : ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ Ο.Κοι.Π.	
10	Χρηματοδότηση κοινωφελών φορέων Ο.Κοι.Π.
11	Υποχρεώσεις των εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π.
12	Κυρώσεις
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ : ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
13	Εθελοντική απασχόληση
14	Υποχρεώσεις φορέων παροχής εθελοντικής απασχόλησης
15	Υπηρεσίες σε φορείς εθελοντικής απασχόλησης
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ : ΕΛΕΓΧΟΣ Ο.Κοι.Π.	
16	Χρηματοοικονομικές καταστάσεις και έλεγχος
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ : ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ Ο.Κοι.Π.	
17	Δωρεές προς τα κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 19 ν. 4172/2013
18	Μη υπολογισμός τεκμαρτού εισοδήματος για τον παραχωρούντα ακίνητα σε κοινωφελή ιδρύματα και εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 39 ν. 4172/2013
19	Έκπτωση δαπανών για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων της περ. γ΄ του άρθρου 45 - Αντικατάσταση παρ. 8 άρθρου 47 ν. 4172/2013
20	Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ – Προσθήκη περ. ι στην παρ. 1 άρθρου 3 ν. 4223/2013
21	Χρηματικές δωρεές προς μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα - Αντικατάσταση παρ. 3 άρθρου 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχικά Παιγνία
22	Απαλλαγές από τον ΦΠΑ στο εσωτερικό της χώρας - Αντικατάσταση περ. ιη΄ παρ. 1 άρθρου 22 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

23	Απαλλαγή των εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π. από τον ειδικό φόρο ακινήτων – Αντικατάσταση περ. ε' παρ. 3 άρθρου 15 ν. 3091/2002
24	Απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων ειδικής χρήσης κοινωφελών ιδρυμάτων και εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
25	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
26	Καταργούμενες διατάξεις
27	Μεταβατική διάταξη
ΜΕΡΟΣ Β': ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	
28	Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.) – Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 86 ν. 3528/2007 (Α' 26)
29	Προσβολή αποφάσεων πρωτοβάθμιων πειθαρχικών συμβουλίων – Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 141 του ν. 3528/2007 (Α' 26) - Κατάργηση της παρ. 8 του άρθρου 141 ν. 3528/2007 (Α' 26)
30	Απαρτία τμημάτων δευτεροβάθμιων πειθαρχικών συμβουλίων του ν. 3528/2007 (Α'26) – Τροποποίηση της παρ. 13 του άρθρου 146Α ν. 3528/2007
31	Κινητικότητα υπαλλήλων σε νεοσύστατες υπηρεσίες φορέων Γενικής Κυβέρνησης
32	Ρύθμιση ζητημάτων επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων στους ΟΤΑ α' βαθμού – Τροποποίηση των παρ. 4, 5, 7 του άρθρου 87 και των παρ. 3 και 13 του άρθρου 89 ν. 3584/2007 (Α' 143)
33	Δικαίωμα διορισμού στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα
34	Προσωπικό αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης – Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 2 ν. 4674/2020 – Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 15 ν. 4257/2014
35	Διαφύλαξη στελέχωσης ΟΤΑ α' βαθμού - Προσθήκη παρ. 6Α στο άρθρο 44 ν. 4674/2020
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ	
36	Κατάργηση μίας εκ των προϋποθέσεων πολιτογράφησης – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 5Α Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)
37	Δικαιολογητικά πολιτογράφησης και διακρίβωση τεκμηρίων – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 3 άρθρου 6 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)
38	Τροποποίηση των προϋποθέσεων και της διαδικασίας πολιτογράφησης – Τροποποίηση παρ. 3 και αντικατάσταση παρ. 6, 8 και 9 άρθρου 7 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)
39	Απόρριψη αιτήσεων πολιτογράφησης λόγω μη ανταπόκρισης των αιτούντων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	
40	Ρύθμιση θεμάτων προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. α' βαθμού
41	Δάνεια των ΟΤΑ
42	Δαπάνες δήμων
43	Ρυθμίσεις σχετικά με επιβληθέντα πρόστιμα σε δήμους
44	Ρυθμίσεις για χρονοεπιδόματα δικηγόρων με έμμισθη εντολή στα νομικά πρόσωπα της περ. ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 7 ν. 4354/2015
45	Καθορισμός ανωτάτου ορίου εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης για έλεγχο νομιμότητας στις ΑΥΕ Ο.Τ.Α. - Τροποποίηση παρ. 1 του άρθρου 225 ν. 3852/2010

46	Κατανομή περιουσιακών στοιχείων επιχειρήσεων και Συνδέσμων με διαδημοτικό χαρακτήρα διασπασθέντων δήμων
47	Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 ν. 3463/2006
48	Εκπροσώπηση των πανελλήνιων εργοληπτικών οργανώσεων στο Τεχνικό Συμβούλιο που συγκροτείται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης– Τροποποίηση άρθρου 209 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων
49	Ταφή χωρίς ληξιαρχική πράξη θανάτου σε εξαιρετικές περιπτώσεις - Συμπλήρωση του άρθρου 35 του ν. 344/1976
50	Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 72 ν. 3852/2010
51	Ρυθμίσεις για τον Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης - Τροποποίηση άρθρου 77 ν. 3852/2010
52	Ρυθμίσεις για το Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης – Τροποποίηση του άρθρου 179 ν. 3852/2010
53	Αυτοδίκαιη περιέλευση της διαδημοτικής επιχείρησης με την επωνυμία «Διαδημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, Διαδημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμων Κέρκυρας (ΔΙΑ.ΠΕ.ΘΕ.- ΔΙΑ.ΚΕ.ΔΗ.Κ.)» σε κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων
54	Εκλογή δημοτικών αρχών στις Δημοτικές Κοινότητες Κομάνου και Μαυροπηγής της Δημοτικής Ενότητας Πτολεμαΐδας του Δήμου Εορδαίας
55	Καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
56	Έναρξη ισχύος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΣΚΟΠΟΣ – ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η ενιαία ρύθμιση θεμάτων που αφορούν α) στην καταχώρηση, εγγραφή και χρηματοδότηση των εθελοντικών οργανώσεων που έχουν συσταθεί και λειτουργούν στην Ελλάδα ως σωματεία ή αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες με κοινωφελή σκοπό, με απώτερο στόχο τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της χρηστής διαχείρισης και της λογοδοσίας αυτών και β) στην εθελοντική απασχόληση εντός ή εκτός Ελλάδος που παρέχεται, άνευ οικονομικού ή άλλου υλικού ανταλλάγματος.

Άρθρο 2 Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος αποτελούν η δημιουργία δημόσιας βάσης δεδομένων και ειδικού μητρώου οργανώσεων κοινωνίας των πολιτών (Ο.Κοι.Π.) στο Υπουργείο Εσωτερικών, οι προϋποθέσεις παροχής κρατικής χρηματοδότησης των κοινωφελών φορέων, οι προϋποθέσεις παροχής εθελοντικής απασχόλησης,

καθώς και η θέσπιση φορολογικών κινήτρων για δωρεές υπέρ κοινωφελών σκοπών και κοινωφελών φορέων.

Άρθρο 3 **Πεδίο εφαρμογής**

Οι ρυθμίσεις του παρόντος έχουν εφαρμογή στις Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.) και στους κοινωφελείς φορείς, που εμπίπτουν στους ορισμούς των περ. α' και β' του άρθρου 4.

Άρθρο 4 **Ορισμοί**

1. Για την εφαρμογή του παρόντος, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α. Οργάνωση Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.): Η εθελοντική οργάνωση προσώπων που έχει συσταθεί και λειτουργεί στην Ελλάδα ως σωματείο ή αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, με κοινωφελή σκοπό, είναι ανεξάρτητη από κράτη ή κυβερνήσεις, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους δημόσιους οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, τους εμπορικούς, συνδικαλιστικούς και επαγγελματικούς οργανισμούς και ενώσεις, τις πολιτικές οργανώσεις και τα πολιτικά κόμματα. Η ανεξαρτησία αυτή προσδιορίζεται από τη μη συμμετοχή οιασδήποτε νομικού προσώπου που ανήκει στον δημόσιο τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), με την εξαίρεση των νομικών προσώπων της υποπαρ. 3 της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 4235/2014 (Α' 32), στη σύνθεση των οργάνων διοίκησής τους και των γενικών συνελεύσεών τους.

β. Κοινωφελής φορέας: Η Ο.Κοι.Π. της περ. α', η επιτροπή εράνου του άρθρου 122 Α.Κ., το κοινωφελές ίδρυμα του ν. 4182/2013 (Α' 185) και το κοινωφελές ίδρυμα που έχει συσταθεί με ειδικό νόμο.

γ. Φορείς Παροχής Εθελοντικής Απασχόλησης: Οι κοινωφελείς φορείς, καθώς και οι κρατικοί φορείς, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα, στα οποία παρέχεται η εθελοντική απασχόληση.

δ. Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π.: Η βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, στην οποία καταχωρούνται οι Ο.Κοι.Π. σύμφωνα με τους όρους καταχώρησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 6.

ε. Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.: Η βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, στην οποία εγγράφονται οι κοινωφελείς φορείς που πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις εγγραφής, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 7.

στ. Εγγεγραμμένη Ο.Κοι.Π.: Η Ο.Κοι.Π. που έχει εγγραφεί στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π..

ζ. Βάσεις δεδομένων: Τα αρχεία δεδομένων της Δημόσιας Βάσης Δεδομένων Ο.Κοι.Π. και του Ειδικού Μητρώου Ο.Κοι.Π..

η. Εποπτεύουσα Αρχή: Το Υπουργείο Εσωτερικών.

θ. Εθελοντής: Το φυσικό πρόσωπο που κατοικεί ή διαμένει στην Ελλάδα και παρέχει εθελοντική απασχόληση σε ατομική βάση ή συλλογικά στο πλαίσιο δράσης ενός Φορέα Παροχής Εθελοντικής Απασχόλησης.

ι. Εθελοντισμός: Η οικειοθελής δέσμευση του εθελοντή για προσφορά εργασίας και υπηρεσιών προς όφελος του κοινωνικού συνόλου άνευ αμοιβής ή άλλου υλικού ανταλλάγματος.

ια. Κρατική χρηματοδότηση: Η ολική ή μερική χρηματοδότηση κοινωφελούς φορέα με σκοπό την υλοποίηση συγκεκριμένου προγράμματος, ή η επιχορήγηση κοινωφελούς φορέα για την υλοποίηση των σκοπών του, ή η οικονομική ή σε είδος ενίσχυση του κοινωφελούς φορέα από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης του

άρθρου 14 του ν. 4270/2014, καθώς και από κάθε κοινωφελή φορέα που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Για τους σκοπούς του παρόντος δεν λογίζεται ως κρατική χρηματοδότηση η χρηματοδότηση από το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), την Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνείς οργανισμούς.

ιβ. Χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα: Το πρόγραμμα που υλοποιείται από κοινωφελή φορέα ή από κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει κοινωφελής φορέας με μερική ή ολική κρατική χρηματοδότηση.

2. Ο όρος «Μη Κυβερνητική Οργάνωση» (ΜΚΟ) σε υφιστάμενες διατάξεις νόμων νοείται ως ταυτόσημος με τον όρο «Οργάνωση Κοινωνίας Πολιτών» (Ο.Κοι.Π.), όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ο.Κοι.Π. ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ- ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ Ο.Κοι.Π. - ΕΙΔΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ Ο.Κοι.Π.

Άρθρο 5

Σύσταση και αρμοδιότητες Διεύθυνσης Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων

1. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133) συστήνεται στο Υπουργείο Εσωτερικών Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων, η οποία έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για:

α. Την άμεση, κατά χρονική ακολουθία, λήψη και αποθήκευση των δεδομένων που διαβιβάζονται, την οργάνωση και εποπτεία των βάσεων δεδομένων, καθώς και των διαδικτυακών τόπων όπου υπάρχει δημόσια πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων,

β. την κανονική, συνεχή και ασφαλή λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος των βάσεων δεδομένων, γ. την αρχική καταχώρηση στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π., την αρχική εγγραφή και την ανανέωση στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.,

δ. κάθε μεταγενέστερη μεταβολή ή διαγραφή υφιστάμενων καταχωρήσεων ή εγγραφών στις βάσεις δεδομένων,

ε. τον έλεγχο τήρησης των υποχρεώσεων των άρθρων 6 έως 9,

στ. τη διασύνδεση της Δημόσιας Βάσης Δεδομένων Ο.Κοι.Π. και του Ειδικού Μητρώου Ο.Κοι.Π. μεταξύ τους, ούτως ώστε οι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. να εμφανίζονται και στις δύο βάσεις δεδομένων και

ζ. την κατάρτιση, σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία, παρακολούθηση και αξιολόγηση ετήσιου σχεδίου δράσης αναφορικά με την εθελοντική απασχόληση.

Η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων είναι υποχρεωμένη να καταχωρήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. και να εγγράψει εντός τριάντα (30) ημερών στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. τις Ο.Κοι.Π. που πληρούν τα τυπικά κριτήρια καταχώρησης ή εγγραφής κατά τον παρόντα, καθώς και τους κοινωφελείς φορείς που αναφέρονται στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 7.

2. Η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137).

Άρθρο 6

Διαδικασία αρχικής καταχώρησης στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π.

1. Για την αρχική καταχώρηση μίας Ο.Κοι.Π. στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. απαιτούνται:

α) η υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στη Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων, σε ειδική εφαρμογή προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ), μαζί με τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

αα. Συστατική πράξη, καταστατικό έγγραφο και τροποποιήσεις του, νομίμως εγγεγραμμένες και δημοσιευμένες στα βιβλία των αρμόδιων κατά περίπτωση υπηρεσιών, πιστοποιητικά εγγραφής και δημοσιότητας, σχετικές δικαστικές αποφάσεις και διαταγές και δυνητικά περίληψη περιγραφής σκοπών και δράσεων,

αβ. κατάλογο των οργάνων διοίκησης της Ο.Κοι.Π.,

αγ. αριθμό φορολογικού μητρώου,

αδ. χρηματοοικονομικές καταστάσεις της τελευταίας χρήσης της Ο.Κοι.Π., για όσες Ο.Κοι.Π. έχουν συσταθεί και λειτουργήσει, τουλάχιστον από το προηγούμενο, πριν από την εγγραφή τους, έτος,

αε. υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της ότι η Ο.Κοι.Π πληροί τα ουσιαστικά κριτήρια και την προϋπόθεση ανεξαρτησίας της περ. α' του άρθρου 4,

β) καταβολή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου ύψους είκοσι (20) ευρώ.

2. Η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων, αφού ελέγξει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις, υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών ή προσκόμιση των πρωτοτύπων εγγράφων.

3. Οι Ο.Κοι.Π. υποχρεούνται να αποστέλλουν ηλεκτρονικά στη Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων οποιαδήποτε μεταβολή των ανωτέρω στοιχείων.

4. Τα οριζόμενα στα άρθρα 22 και 23 εφαρμόζονται και για όλες τις Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι καταχωρημένες στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π..

Άρθρο 7

Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. - Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Το Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. χωρίζεται στις ακόλουθες έξι (6) υποομάδες: α) Υγεία, Κοινωνική Αλληλεγγύη και Πρόνοια, β) Περιβάλλον, Πολιτική Προστασία, Ποιότητα Ζωής, γ) Δικαιώματα του Ανθρώπου, Δικαιοσύνη, Διακυβέρνηση, δ) Παιδεία, Έρευνα, Πολιτισμός, ε) Καταναλωτής και στ) Διεθνής Ανθρωπιστική και Αναπτυξιακή Συνεργασία, Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Δεν επιτρέπεται σε μια Ο.Κοι.Π. να είναι εγγεγραμμένη σε περισσότερες από τέσσερις (4) υποομάδες.

2. Στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π., το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ), εγγράφεται η Ο.Κοι.Π. που πληροί κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης τις κάτωθι προϋποθέσεις:

α. Έχει συσταθεί τουλάχιστον τρία (3) έτη πριν από την αίτηση εγγραφής της.

β. Πληροί τα ουσιαστικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις ανεξαρτησίας της περ. α' του άρθρου 4.

γ. Δεν συνάπτει συμβάσεις οποιουδήποτε είδους με πρόσωπα που συμμετέχουν στα όργανα διοίκησής της ή μέλη ή εταίρους της που έχουν τον καταστατικό έλεγχο της, συζύγους ή τα μέρη με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, τέκνα και γονείς των ανωτέρω προσώπων, πλην συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας με συνήθεις όρους και αποδοχές και σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των εργαζομένων κατ' έτος, καθώς και με εταιρείες τις οποίες αυτά τα πρόσωπα ελέγχουν, έναντι αμοιβής ή ανταλλάγματος επαχθούς για την Ο.Κοι.Π., που αποτιμάται άνω των χιλίων (1.000) ευρώ ετησίως.

δ. Δεν λαμβάνει ετήσια, τακτική κρατική επιχορήγηση σε ποσοστό μεγαλύτερο του σαράντα τοις εκατό (40%) επί του προϋπολογισμού της για τις λειτουργικές της δαπάνες, πλην του μισθολογικού κόστους, ή δάνεια με εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου.

3. Τα κοινωφελή ιδρύματα, που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Κοινωφελών Περιουσιών του άρθρου 12 του ν. 4182/2013 (Α' 185), δεν υπάγονται στις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος και εγγράφονται αυτομάτως και χωρίς άλλη διατύπωση στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π., μη εφαρμοζομένου του άρθρου 8.

4. Οι επιτροπές εράνων του άρθρου 122 Α.Κ., τα κοινωφελή ιδρύματα του ν. 4182/2013 και τα κοινωφελή ιδρύματα που έχουν συσταθεί με ειδικό νόμο δεν υπάγονται στις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος και εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. μετά από αίτησή τους που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 8.

Άρθρο 8

Διαδικασία αρχικής εγγραφής, μεταβολής και ανανέωσης εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.

1. Για την αρχική εγγραφή μίας Ο.Κοι.Π. στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. απαιτούνται:

α) η υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στη Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων, σε ειδική εφαρμογή προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ), μαζί με τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

αα. Συστατική πράξη, καταστατικό έγγραφο και τροποποιήσεις του, νομίμως εγγεγραμμένες και δημοσιευμένες στα βιβλία των αρμόδιων κατά περίπτωση υπηρεσιών, πιστοποιητικά εγγραφής και δημοσιότητας και σχετικές δικαστικές αποφάσεις και διαταγές,

αβ. πρακτικά εκλογής και συγκρότησης διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστών, νόμιμων εκπροσώπων και λοιπών καταστατικών οργάνων ή σχετικές δικαστικές αποφάσεις και διαταγές,

αγ. πιστοποιητικό της αρμόδιας κατά περίπτωση υπηρεσίας για τη μη προσβολή της σύστασης, της εκλογής των οργάνων και της εκπροσώπησής της και σχετικές δικαστικές αποφάσεις και διαταγές,

αδ. βεβαίωση έναρξης εργασιών και μεταβολές από την αρμόδια φορολογική αρχή,

αε. αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για κάθε νόμιμη χρήση σε ισχύ,

αστ. χρηματοοικονομικές καταστάσεις των δύο (2) τελευταίων ετών,

αζ. έκθεση ελέγχου ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 2 του ν. 4449/2017 (Α' 7), για την τελευταία χρήση, καθώς και για τις δύο (2) προηγούμενες χρήσεις, εφόσον έχουν εκδοθεί,

αη. βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας σε ισχύ,

αθ. υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της ότι η ΟΚοιΠ πληροί τα ουσιαστικά κριτήρια και την προϋπόθεση ανεξαρτησίας της περ. α' του άρθρου 4 και της παρ. 2 του άρθρου 7,

β) καταβολή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου ύψους διακοσίων (200) ευρώ.

2. Η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων αναζητεί αυτεπαγγέλτως πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση από το οποίο προκύπτει ότι κανένα μέλος από τα όργανα διοίκησης της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π. δεν έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για οποιοδήποτε κακούργημα ή για τα πλημμελήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογραφίας, πλαστογραφίας πιστοποιητικών, δωροδοκίας, απιστίας, παράβασης καθήκοντος, ψευδούς βεβαίωσης, συκοφαντικής δυσφήμισης, νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, πλημμελήματα των άρθρων 187 και 187Α ΠΚ, του νόμου περί όπλων, του νόμου περί ναρκωτικών καθώς και για οποιοδήποτε πλημμέλημα του 19ου κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα.

3. Η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων, αφού ελέγξει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, μπορεί να ζητήσει διευκρινίσεις, υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών ή προσκόμιση των πρωτότυπων εγγράφων. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις εγγραφής και έχουν προσκομισθεί τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων προβαίνει υποχρεωτικά στην εγγραφή της Ο.Κοι.Π. ή στην ανανέωση εγγραφής της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π. στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.. Σε

περίπτωση απόρριψης αίτησης για εγγραφή ή ανανέωση εγγραφής στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π., η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων ενημερώνει εγγράφως και αιτιολογημένα την αιτούσα.

4. Τα όργανα διοίκησης της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π. υποχρεούνται να ενημερώνουν τη Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων για κάθε μεταβολή των υποπερ. α΄ έως αθ΄ της περ. α) της παρ. 1, καθώς και για κάθε αμετάκλητη καταδίκη μέλους των οργάνων διοίκησής της για τα εγκλήματα της παρ. 2, εντός έξι (6) μηνών από τη μεταβολή ή την έκδοση της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. Στοιχεία που δεν έχουν αναγγελθεί έγκαιρα δεν αντιτάσσονται έναντι του Δημοσίου ή τρίτων.

5. Για την ετήσια ανανέωση εγγραφής τα όργανα διοίκησης της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π. υποχρεούνται να αποστείλουν ηλεκτρονικά την αίτηση με τα δικαιολογητικά των υποπερ. αε΄ έως αη΄ της περ. α) της παρ. 1, καθώς και μεταβολές των δικαιολογητικών των υποπερ. αα΄ έως αδ΄. Εάν τα πιστοποιητικά των υποπερ. αα΄ έως αδ΄ της παρ. 1 δεν έχουν μεταβληθεί, κατατίθεται υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α΄ 75) του νόμιμου εκπροσώπου της, στην οποία αναγράφεται ότι δεν επήλθε μεταβολή. Η ετήσια αίτηση ανανέωσης εγγραφής προϋποθέτει την καταβολή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου ποσού πενήντα (50) ευρώ.

Άρθρο 9

Λειτουργία και δημοσιότητα των βάσεων δεδομένων

1. Η Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. απαρτίζεται από το ευρετήριο Ο.Κοι.Π., τον φάκελο και τη μερίδα που τηρείται ξεχωριστά για κάθε Ο.Κοι.Π. και περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά του άρθρου 6, καθώς και πιστοποιήσεις αρμόδιων αρχών.

2. Το Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. απαρτίζεται από το ευρετήριο εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π. και τη μερίδα που τηρείται ξεχωριστά για κάθε εγγεγραμμένη Ο.Κοι.Π. και περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά του άρθρου 8, καθώς και τις πιστοποιήσεις αρμόδιων αρχών.

3. Οι βάσεις δεδομένων μπορούν να διασυνδεθούν ηλεκτρονικά, μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σύμφωνα με τα άρθρα 47 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) και 84 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), με το Μητρώο Κοινοφελών Περιουσιών του άρθρου 12 του ν. 4182/2013 (Α΄ 185) και με άλλα ειδικά μητρώα και αρχεία δημόσιων υπηρεσιών και περιλαμβάνουν το γενικό ευρετήριο, τον φάκελο και τη μερίδα των κοινοφελών φορέων. Ο φάκελος και η μερίδα καταρτίζονται και τηρούνται ξεχωριστά για κάθε κοινοφελή φορέα.

4. Κάθε καταχώρηση ή εγγραφή στις βάσεις δεδομένων υπόκειται σε διόρθωση, εφόσον είναι εσφαλμένη, και σε μεταβολή, εφόσον τα νομικά γεγονότα, οι δηλώσεις, τα έγγραφα και τα λοιπά στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί ή δικαιολογούν τις καταχωρήσεις έχουν μεταβληθεί. Η διόρθωση και η μεταβολή πραγματοποιούνται είτε αυτεπαγγέλτως από τη Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων, είτε μετά από αίτηση της Ο.Κοι.Π. ή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

5. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον διαδικτυακό τόπο των βάσεων δεδομένων και είναι ελεύθερα προσβάσιμες στους πολίτες είναι η επωνυμία του κοινοφελούς φορέα, τα στοιχεία επικοινωνίας, η συστατική πράξη με τις μεταβολές της και ο κατάλογος των οργάνων διοίκησης, με την επιφύλαξη του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α΄ 45) ως προς το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα.

6. Τα ευρετήρια των παρ. 1 και 2 δύνανται να παρέχουν πληροφορίες για τις Ο.Κοι.Π. σε εθνικό, περιφερειακό, δημοτικό και τοπικό επίπεδο με βάση τη χωρική τους εμβέλεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 10
Χρηματοδότηση κοινωφελών φορέων Ο.Κοι.Π.

Οι κοινωφελείς φορείς Ο.Κοι.Π. δύνανται να λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση: α) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ κατ' έτος, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. του άρθρου 6 και β) άνευ οιασδήποτε περιορισμού ποσού, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. του άρθρου 7 (Εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π.).

Άρθρο 11
Υποχρεώσεις των Ο.Κοι.Π.

1. Οι καταχωρημένες στη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π. και οι φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. οφείλουν να τηρούν τις αρχές:

- α. Της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης που εξειδικεύεται στις αρχές της οικονομικότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας,
- β. της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας,
- γ. της διαφάνειας και
- δ. της ειλικρίνειας,

όπως προσδιορίζονται, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Οι φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. οφείλουν, επίσης, να τηρούν τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με την εγγραφή τους στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π..

2. Για κάθε κρατική χρηματοδότηση, οι εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. οφείλουν να υποβάλουν στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.:

- α. Τα στοιχεία του φορέα της χρηματοδότησης και
- β. τον προϋπολογισμό και απολογισμό για κάθε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό, η εγγεγραμμένη Ο.Κοι.Π. τηρεί ιδιαίτερη λογιστική μερίδα και ιδιαίτερο προϋπολογισμό και απολογισμό για κάθε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα.

4. Κάθε εγγεγραμμένη Ο.Κοι.Π. που λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση υποχρεούται να τηρεί ειδικό τραπεζικό λογαριασμό αποκλειστικά για τον σκοπό του συγκεκριμένου χρηματοδοτούμενου προγράμματος σε πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής της στην Ελλάδα.

Άρθρο 12
Κυρώσεις

1. Σε περίπτωση μη τήρησης από τις εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. των υποχρεώσεων των άρθρων 7, 8 και 11, η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων αποστέλλει αμελλητί στον παραβάτη γραπτή πρόσκληση, προκειμένου να προβεί σε κάθε δέουσα ενέργεια για την άρση της παράβασης και τη συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης.

2. Σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας της παρ. 1, η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωφελών Φορέων θέτει τον παραβάτη σε καθεστώς αναστολής της εφαρμογής των άρθρων 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22,

23 και 24, διάρκειας ενός (1) έτους και το αναφέρει ρητώς στον διαδικτυακό τόπο του Ειδικού Μητρώου Ο.Κοι.Π.. Αν, μετά από το πέρας της αναστολής, η εγγεγραμμένη Ο.Κοι.Π. εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της, η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινωνικών Φορέων διαγράφει τον παραβάτη από το Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. και ενημερώνει σχετικά τον παραβάτη, τη Δημόσια Βάση Δεδομένων Ο.Κοι.Π., κάθε φορά από τον οποίο ο παραβάτης λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση και κάθε άλλο αρμόδιο φορέα.

3. Η διαγραφή της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π. από το Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. συνεπάγεται την αυτοδίκαιη διακοπή της κρατικής χρηματοδότησης, περιλαμβανομένης και της υλοποίησης χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και την οριστική απώλεια του καθεστώτος των άρθρων 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 και 24. Τυχόν αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, ή ποσά καταλογιζόμενα ως φορολογικές υποχρεώσεις, λόγω της αυτοδίκαιης απώλειας των ευμενών ρυθμίσεων των άρθρων 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 και 24 που επιφυλάσσονται στις εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. οι οποίες δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους υπό τον παρόντα νόμο, βεβαιώνονται και εισπράττονται από το Δημόσιο κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Άρθρο 13 Εθελοντική απασχόληση

1. Η εθελοντική απασχόληση περιλαμβάνει την προσφορά εργασίας ή υπηρεσιών σε δράσεις, έργα ή προγράμματα φορέων παροχής εθελοντικής απασχόλησης από εθελοντές άνευ οικονομικού ή άλλου υλικού ανταλλάγματος. Χρηματικές παροχές προς εθελοντές αποκλειστικά για κάλυψη οδοιπορικών ή εξόδων διαμονής και διατροφής, τα οποία έχουν άμεση σχέση με την εθελοντική τους απασχόληση, καθώς και παροχές προς αυτούς ειδών εξοπλισμού και διατροφής, ή δωρεάν υπηρεσιών μετάβασης, διαμονής και διατροφής για τον ίδιο λόγο, δεν αποτελούν αντάλλαγμα για την εθελοντική απασχόληση.
2. Δεν αποτελεί εθελοντική απασχόληση η απασχόληση σε προγράμματα φορέων παροχής εθελοντικής απασχόλησης που προβλέπεται ως υποχρεωτική από τον νόμο ή δικαστική απόφαση.
3. Η εθελοντική απασχόληση δεν συνιστά δραστηριότητα υπακτέα στην ασφάλιση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ).
4. Η εθελοντική απασχόληση δεν συνιστά μορφή εξαρτημένης εργασίας και δεν εφαρμόζονται σε αυτή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 14.

Άρθρο 14 Υποχρεώσεις φορέων παροχής εθελοντικής απασχόλησης

1. Ο φορέας παροχής εθελοντικής απασχόλησης υποχρεούται να λαμβάνει, για την εθελοντική απασχόληση, με ευθύνη του, όλα τα μέτρα για την προστασία των απασχολουμένων, και να τηρεί αναλόγως τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν στην παροχή μέσων ατομικής προστασίας με βάση τη φύση της απασχόλησης, την τήρηση ωραρίου και τα μέτρα υγειονομικής ασφάλειας.
2. Ο φορέας παροχής εθελοντικής απασχόλησης:
  - α. Υποχρεούται να αναγγέλλει τους εθελοντές στην ειδική εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος καταγραφής εργαζομένων ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, που είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr, ΕΨΠ),

β. ευθύνεται αποκλειστικά για ζημίες που προξενεί ο εθελοντής σε τρίτους από αμέλεια κατά την παροχή της εθελοντικής του απασχόλησης στον φορέα, σύμφωνα με τα άρθρα 922 και 334 ΑΚ, με εξαίρεση την περίπτωση που ο εθελοντής ενεργεί αυτοβούλως και κατά παράβαση των εντολών του φορέα,

γ. καλύπτει ιατροφαρμακευτικές και νοσοκομειακές δαπάνες έως του ποσού των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ ετησίως για ατύχημα ή ασθένεια του εθελοντή που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την εθελοντική απασχόλησή του στον φορέα, αν ο εθελοντής στερείται άλλου τύπου δημόσιας ή ιδιωτικής ασφαλιστικής κάλυψης, υπό την προϋπόθεση εθελοντικής απασχόλησης με ελάχιστο χρόνο απασχόλησης δέκα (10) ώρες μηνιαίως.

δ. αναλαμβάνει πλήρως τα έξοδα ταξιδιού, διαβίωσης, καταλύματος, επαναπατρισμού, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του εθελοντή στο εξωτερικό, αν ο εθελοντής απασχολείται στο εξωτερικό για χρονικό διάστημα έως εννέα (9) μηνών, εκτός αν υπάρχει αντίθετη έγγραφη συμφωνία.

3. Δαπάνες διαμονής, μετακίνησης, διατροφής ή άλλες δαπάνες που σχετίζονται με την εθελοντική απασχόληση του εθελοντή δύνανται να καλύπτονται από τον φορέα παροχής εθελοντικής απασχόλησης και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα φορολογητέα έσοδά του.

Οι εκπιπόμενες και μη δαπάνες καθορίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 22, 22Α, 22Β και 23 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

Άρθρο 15

Παροχή υπηρεσιών σε φορείς εθελοντικής απασχόλησης

Δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, μηχανικοί, αρχιτέκτονες, οικονομολόγοι, λογιστές και ορκωτοί ελεγκτές δύνανται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε φορείς παροχής εθελοντικής απασχόλησης άνευ αμοιβής. Στην περίπτωση αυτή: α) οι δικηγόροι, για την παράστασή τους σε δικαστήρια, απαλλάσσονται από την υποχρέωση έκδοσης γραμματίου προείσπραξης δικηγορικής αμοιβής, β) οι μηχανικοί για κάθε είδους τεχνικές γενικά εργασίες και υπηρεσίες, όπως οι αναφερόμενες στο άρθρο 59 του ν.δ. 17.7/16.8.1923 (Α' 228) και την παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 696/1974 (Α' 301), λαμβάνουν μηδενική νόμιμη ή συμβατική αμοιβή και απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) των εισφορών και των λοιπών δικαιωμάτων, όπως αυτά κάθε φορά προβλέπονται στη νομοθεσία, είτε ως παρακρατούμενα από την αμοιβή τους, είτε ως καταβαλλόμενα στο Τ.Ε.Ε. ως δικαιούχο, ή προς απόδοση σε τρίτους δικαιούχους. Η απαλλαγή αυτή ισχύει εφόσον γνωστοποιείται από τον μηχανικό στο Τ.Ε.Ε. η χωρίς αμοιβή παροχή της εργασίας. Στην ανωτέρω γνωστοποίηση αναφέρεται η ενεργός εγγραφή της Ο.Κοι.Π., προς την οποία παρέχεται η υπηρεσία του μηχανικού, στο Μητρώο Ο.Κοι.Π..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΕΛΕΓΧΟΣ Ο.Κοι.Π.

Άρθρο 16

Χρηματοοικονομικές καταστάσεις και έλεγχος

1. Οι εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. συντάσσουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τον ν. 4308/2014 (Α' 251).

2. Την αποκλειστική ευθύνη σύνταξης και υπογραφής των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της παρ. 1 φέρει η διοίκηση των εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π., η οποία συντάσσει και εγκρίνει τις εν λόγω χρηματοοικονομικές καταστάσεις, έως τις 10 Σεπτεμβρίου του επομένου έτους.

3. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της παρ. 1 ελέγχονται από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές του ν. 4449/2017 (Α' 7), οι οποίοι ορίζονται, με τους αναπληρωτές τους, από τη διοίκηση των εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π., μέχρι το τέλος Οκτωβρίου της χρήσης που ελέγχεται.

4. Η παρ. 1 ισχύει υποχρεωτικά, για ετήσιες χρήσεις που αρχίζουν από την 1η.1.2023. Οι εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. που δεν θα έχουν συντάξει έως την 31η.12.2022 χρηματοοικονομικές καταστάσεις, διενεργούν υποχρεωτικά απογραφή των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεών τους και συντάσσουν τον πρώτο ισολογισμό έναρξης κατά την 31η.12.2022, βάσει όλων των στοιχείων που διαθέτουν. Η διαφορά μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, λαμβανομένων υπόψη και άλλων κονδυλίων των ιδίων κεφαλαίων που υπάρχουν στα λογιστικά αρχεία τους, εκτός της κατά τα ανωτέρω απογραφής, καταχωρείται στα ίδια κεφάλαια.

5. Η απογραφή της παρ. 4 διενεργείται από Επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση της διοίκησης της εγγεγραμμένης Ο.Κοι.Π..

6. Η απογραφή γίνεται κατ' είδος στοιχείου και περιλαμβάνει ποσότητα και αξία κατά περίπτωση με βάση τις τιμές κόστους κτήσης. Τα ακίνητα δύνανται, κατά την κρίση των διοικήσεων, να απογραφούν στις εύλογες αξίες τους που προσδιορίζονται από ανεξάρτητους εκτιμητές. Τα λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία, απογράφονται στο αναπόσβεστο κόστος κτήσης που προσδιορίζεται με βάση τα στοιχεία της αξίας κτήσης ή κατασκευής και της ωφέλιμης ζωής τους. Όταν τα λοιπά ενσώματα πάγια, εκτός από τα ακίνητα, έχουν αποκτηθεί πριν από την 1η.1.2010, μπορούν να απογραφούν μόνο ποσοτικά (μηδενική λογιστική αξία).

6. Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.), παρέχονται ερμηνευτικές οδηγίες και γνωματεύσεις, αναφορικά με τα θέματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ Ο.Κοι.Π.

Άρθρο 17

Δωρεές προς τα κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 19 ν. 4172/2013

Στο άρθρο 19 του ν. 4172/2013 (Α' 167), α) στην παρ. 1 προστίθενται τρίτο και τέταρτο εδάφιο, β) στην παρ. 2 αντικαθίστανται οι λέξεις «σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο» με τις λέξεις «σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1», γ) στην παρ. 3 μετά τις λέξεις «διατάξεις» προστίθενται οι λέξεις του «πρώτου εδαφίου» και το άρθρο 19 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 19

Μειώσεις φόρου για δωρεές

1. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς που ορίζονται στην απόφαση της επόμενης παραγράφου, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ. Το συνολικό ποσό των δωρεών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος. Ειδικά για τις δωρεές προς τα κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, το ποσό του φόρου μειώνεται κατά σαράντα τοις εκατό (40%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς αυτούς, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ και τα ποσά των δωρεών κατατίθενται σε ειδικούς για τον σκοπό αυτό λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. Το συνολικό ποσό των δωρεών στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το σαράντα τοις εκατό (40%) του φορολογητέου εισοδήματος.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι φορείς με έδρα την ημεδαπή ή άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. που αναγνωρίζονται για τον σκοπό του προσδιορισμού της μείωσης φόρου επί του ποσού των χορηγούμενων σε αυτούς δωρεών, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, εφόσον τα ποσά των δωρεών κατατίθενται σε ειδικούς για τον σκοπό αυτόν λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ.

3. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και για τις δωρεές που χορηγούνται σε δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την περ. ε` της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3023/2002 (Α` 146), δηλαδή σε πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ή υποψηφίους ή αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

4. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των δωρεών τροφίμων προς τους δωρεοδόχους της περ. β` της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2859/2000 (Α` 248), προκειμένου να διανεμηθούν αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση ή την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων χωρίς αντάλλαγμα, εφόσον τα αγαθά αυτά δεν θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία. Το συνολικό ποσό της μείωσης του φόρου εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος.».

Άρθρο 18

Μη υπολογισμός τεκμαρτού εισοδήματος για τον παραχωρούντα ακίνητα σε κοινωφελή ιδρύματα και εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 39 ν. 4172/2013

Στο άρθρο 39 του ν. 4172/2013 (Α` 167), α) στην παρ. 2 προστίθεται πέμπτο εδάφιο, β) οι περ. β` και γ` της παρ. 3 ως προς τις εκπιπτόμενες δαπάνες καταργούνται και το άρθρο 39 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 39

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

1. Ο όρος «εισόδημα από ακίνητη περιουσία» σημαίνει το εισόδημα, σε χρήμα ή σε είδος, που προκύπτει από την εκμίσθωση ή την ιδιοχρησιμοποίηση ή τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης γης και ακινήτων. Ειδικότερα το εισόδημα αυτό προκύπτει από:

α) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης γης ή ακινήτων συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, κατασκευών και κάθε είδους εγκαταστάσεων και εξοπλισμού τους.

β) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης μεταλλείων, λατομείων, δασικών και αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, καθώς και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που είναι στην επιφάνεια του εδάφους ή κάτω από αυτή, όπως τα ιχθυοτροφεία, οι λίμνες, οι δεξαμενές, οι πηγές και τα φρέατα.

γ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης από την παραχώρηση χώρου για την τοποθέτηση κάθε είδους διαφημιστικών επιγραφών.

δ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων σε ακίνητα.

2. Το εισόδημα σε είδος αποτιμάται στην αγοραία αξία. Το εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ότι συνίσταται στο τρία τοις εκατό (3%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.

Κατ` εξαίρεση, το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες, καθώς και το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ακινήτων στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου απαλλάσσονται από το φόρο.

Ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους,

αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Ειδικά για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτων μέχρι τριακόσια τετραγωνικά μέτρα (300 τ.μ.) σε κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα για τον παραχωρούντα.

3. Οι ακόλουθες δαπάνες εκπίπτουν με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι φυσικό πρόσωπο εκπίπτει ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες του ακινήτου.

β) [καταργείται]

γ) [καταργείται]

δ) Το μίσθωμα που καταβάλλεται στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης.

ε) Οι δαπάνες αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης ελών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

στ) Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει, βάσει νόμου, ο εκμισθωτής στο μισθωτή για τη λύση της μισθωτικής σχέσης του ακινήτου.

4. Τα εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί από τον δικαιούχο, δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του, εφόσον έως την προθεσμία υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, έχει εκδοθεί εις βάρος του μισθωτή διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων. Τα εν λόγω εισοδήματα φορολογούνται στο έτος και κατά το ποσό που αποδεδειγμένα εισπράχθηκαν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 8. Τα μη εισπραχθέντα εισοδήματα δηλώνονται σε ειδικό κωδικό ανείσπρακτων εισοδημάτων από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.».

Άρθρο 19

Έκπτωση δαπανών για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων της περ. γ' του άρθρου 45 - Αντικατάσταση παρ. 8 άρθρου 47 ν. 4172/2013

Η παρ. 8 του άρθρου 47 του ν. 4172/2013 (Α' 167) αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων της περ. γ' του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη οι κάθε είδους δαπάνες που αφορούν στα ακίνητά τους σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το ελληνικό Δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και οι λοιπές δαπάνες του άρθρου 22. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και για τα νομικά πρόσωπα της περ. γ' του άρθρου 45 που λειτουργούν ως Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.. Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό έκπτωσης των δαπανών του πρώτου εδαφίου που αφορούν την ακίνητη περιουσία ανέρχεται σε εκατό τοις εκατό (100%).».

Άρθρο 20

Απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ – Προσθήκη περ. ι στην παρ. 1 άρθρου 3 ν. 4223/2013

Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α' 287) προστίθεται περ. ι' και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. τα δικαιώματα στα ακίνητα που ανήκουν:

α) Στο Δημόσιο, στο Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.), στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.) Α.Ε., στην Επιτροπή Ολυμπίων

και Κληροδοτημάτων (Ε.Ο. και Κ.) και στις δημόσιες ανώνυμες εταιρείες που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 14α του ν. 3429/2005, πριν από τη δημοσίευση του παρόντος και στις οποίες το ελληνικό Δημόσιο ασκεί άμεσα αποφασιστική επιρροή, ως κύριος μετοχών που εκπροσωπούν την απόλυτη πλειοψηφία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

β) Σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και σε Ο.Τ.Α. και ιδιοχρησιμοποιούνται ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο ή χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της δημόσιας υγείας. Οι ανώνυμες εταιρείες της Γενικής Κυβέρνησης, με την επιφύλαξη της προηγούμενης περίπτωσης, δεν απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α.

γ) Σε ξένα κράτη, εφόσον το ακίνητο χρησιμοποιείται για την εγκατάσταση πρεσβείας ή προξενείου του ξένου κράτους ή για την εγκατάσταση πρεσβευτή, πρόξενου και λοιπών διπλωματικών αντιπροσώπων και πρακτόρων του ξένου κράτους, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

δ) Σε Ν.Π.Δ.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο.

ε) Σε Ν.Π.Ι.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο.

στα) Σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες των γνωστών θρησκειών και δογμάτων κατά την παρ. 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος και ιδιοχρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση του λατρευτικού, θρησκευτικού και κοινωφελούς έργου τους.

στβ) Στις υποκείμενες στο ειδικό συνταγματικό καθεστώς Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, κείμενα εντός ή εκτός αυτού, καθώς και στην Ιερά Μονή του Θεοβαδίστου Όρους Σινά.

ζ) Στα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς διοίκησης και διαχείρισης του ν. 3647/2008 (Α' 37) και ιδιοχρησιμοποιούνται.

η) Σε εταιρείες ειδικού σκοπού, σύμφωνα με τη περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3986/2011 (Α' 152) εφόσον το σύνολο των ονομαστικών μετοχών τους ανήκουν στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.), με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 2.

θ) Σε φυσικά πρόσωπα, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, των οποίων η κύρια κατοικία, όπως προκύπτει από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου φορολογικού έτους ευρίσκεται σε μικρά ακριτικά νησιά με πληθυσμό κάτω των χιλίων διακοσίων (1.200) κατοίκων, βάσει των ως άνω δηλώσεων, των Περιφερειακών Ενοτήτων Ικαρίας, Λήμνου, Σάμου, Χίου, Καλύμνου, Καρπάθου, Ρόδου και Κω, καθώς και στον Δήμο Γαύδου της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων και στον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας. Η απαλλαγή αφορά αποκλειστικά στα δικαιώματα επί των ακινήτων του προηγούμενου εδαφίου που βρίσκονται στα νησιά αυτά.

ι) Σε κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. για τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση των σκοπών τους.».

Άρθρο 21

Χρηματικές δωρεές προς μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα - Αντικατάσταση παρ. 3 άρθρου 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχερά Παίγνια

Η παρ. 3 του άρθρου 89 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχικά Παιγνία (ν. 2961/2001, Α' 266), αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για τις χρηματικές δωρεές προς τα πρόσωπα που ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 25 μπορεί να υποβληθεί από αυτά δήλωση για το συνολικό ποσό των δωρεών και χωρίς την αναγραφή των στοιχείων των δωρητών, εφόσον αποδεικνύεται η σύσταση της δωρεάς, αλλά δεν είναι γνωστά στον δωρεοδόχο τα πλήρη στοιχεία του δωρητή, ή αυτός είναι αλλοδαπός και δεν διαθέτει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου στην Ελλάδα και τα ποσά των δωρεών δεν υπερβαίνουν τα χίλια (1.000) ευρώ ανά δωρητή κατ' έτος.».

Άρθρο 22

Απαλλαγές από τον ΦΠΑ στο εσωτερικό της χώρας - Αντικατάσταση περ. ιη' παρ. 1 άρθρου 22 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

Η περ. ιη' της παρ. 1 του άρθρου 22 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α' 248) αντικαθίσταται ως εξής:

«ιη) η παροχή υπηρεσιών και η παράδοση αγαθών από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περ. δ', θ', ιβ', ιδ', ιε' και ιστ' της παραγράφου αυτής, με την ευκαιρία εκδηλώσεων που οργανώνονται από αυτά για την οικονομική τους ενίσχυση, και οι οποίες οργανώνονται προς αποκλειστικό όφελός τους, με τον όρο ότι η απαλλαγή των εκδηλώσεων δεν υπερβαίνει τις τέσσερις (4) κατ' έτος και το όριο των σχετικών συναλλαγών ανά έτος δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ κατόπιν σχετικής υπεύθυνης δήλωσης προς την αρμόδια Φορολογική Αρχή τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν από την εκδήλωση και εφόσον η απαλλαγή αυτή δεν προκαλεί κίνδυνο στρέβλωσης των όρων του ανταγωνισμού.».

Άρθρο 23

Απαλλαγή των εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π. από τον ειδικό φόρο ακινήτων - Αντικατάσταση περ. ε' παρ. 3 άρθρου 15 ν. 3091/2002

Στην περ. ε' της παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 3091/2002 (Α' 330) μετά από τις λέξεις «τα ημεδαπά σωματεία» προστίθενται οι λέξεις «καθώς και οι ημεδαπές εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π.» και η περ. ε' διαμορφώνεται ως εξής:

«ε) Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα κάθε είδους ημεδαπά ταμεία ή ημεδαποί οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, οι ημεδαπές συνδικαλιστικές οργανώσεις, η Αρχαιολογική Εταιρεία, τα ημεδαπά μουσεία, το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, οι Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές, οι ημεδαποί συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα και οι ενώσεις τους, οι ημεδαπές δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις, τα νομικά πρόσωπα που υπάγονται στις διατάξεις του ν. 3647/2008 (Α' 37), τα ημεδαπά κληροδοτήματα με κοινωφελή σκοπό, τα ημεδαπά κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά σωματεία, καθώς και οι ημεδαπές εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π.».

Άρθρο 24

Απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων ειδικής χρήσης κοινωφελών ιδρυμάτων και εγγεγραμμένων Ο.Κοι.Π.

Τα κοινωφελή ιδρύματα και οι εγγεγραμμένες Ο.Κοι.Π. απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων ειδικής χρήσης ανεξαρτήτως βάρους και κυβικών, ιδίως πυροσβεστικών οχημάτων, ειδικών οχημάτων μεταφοράς ατόμων με αναπηρία, σχολικών οχημάτων, διασωστικών οχημάτων για περιπτώσεις πυρκαγιών, ατυχημάτων και περιβαλλοντικών καταστροφών και οχημάτων που είναι αναγκαία για τη διενέργεια

πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ο παραπάνω κατάλογος μπορεί να εξειδικεύεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων. Τα ανωτέρω οχήματα πρέπει να βρίσκονται στην κυριότητα των Ο.Κοι.Π. κατόπιν αγοράς, δωρεάς ή χορηγίας ή να χρησιμοποιούνται κατόπιν σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Προορίζονται για την εκπλήρωση των σκοπών τους και χρησιμοποιούνται από τα μέλη της Ο.Κοι.Π. ή από τα συμβαλλόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή από τους εθελοντές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ **ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 25 **Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι, οι προϋποθέσεις και οι τεχνικές λεπτομέρειες της λειτουργίας των βάσεων δεδομένων που τηρεί η Διεύθυνση Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων και της διασύνδεσής τους, των επιμέρους κατηγοριών των κοινοφελών φορέων, καθώς και των διαδικτυακών τους τόπων.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών ορίζεται και δύναται να αναπροσαρμόζεται το ποσό του παραβόλου της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 6, της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 8 και της παρ. 5 του άρθρου 8. Με όμοια απόφαση δύναται να επαναποδίδονται έσοδα από τα παράβολα της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 6, της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 8 και της παρ. 5 του άρθρου 8 στις Ο.Κοι.Π. για την εκπλήρωση δράσεων που σχετίζονται με τον σκοπό και την αποστολή τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες λειτουργίας της ειδικής εφαρμογής στο πληροφοριακό σύστημα καταγραφής εργαζομένων ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και ορίζονται οι ειδικότεροι όροι αναγγελίας των εθελοντών στην ειδική αυτή εφαρμογή από τον φορέα παροχής εθελοντικής απασχόλησης.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να μεταβάλλεται ο κατάλογος των υποομάδων της παρ. 1 του άρθρου 7.
5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ο.Κοι.Π. και Κοινοφελών Φορέων, μπορεί να εξειδικεύεται ο κατάλογος των οχημάτων ειδικής χρήσης του άρθρου 24 που απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

Άρθρο 26 **Καταργούμενες διατάξεις**

Οι περ. β΄ και γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167) ως προς τις εκπιπτόμενες δαπάνες καταργούνται.

Άρθρο 27 **Μεταβατική διάταξη**

Έως την έναρξη λειτουργίας των βάσεων δεδομένων εξακολουθούν να λειτουργούν τα ειδικά μητρώα κοινοφελών φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων, που τηρούν φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης

κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του καθ' ύλη αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καταργούνται τα ανωτέρω μητρώα μετά από τη λειτουργία των βάσεων δεδομένων.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Άρθρο 28

Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.) – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 86 ν. 3528/2007 (Α΄ 26)

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 86 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26) προστίθεται εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.), το οποίο είναι αρμόδιο για την επιλογή προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων των Υπουργείων, αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών, Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού και Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και των ανεξάρτητων αρχών.

Το ΕΙ.Σ.Ε.Π. είναι πενταμελές και αποτελείται:

α) από δύο (2) μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) που υποδεικνύονται από τον/την Πρόεδρο του,

β) έναν (1) Νομικό Σύμβουλο ή Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο του,

γ) ένα (1) μέλος του Επιστημονικού - Εκπαιδευτικού Συμβουλίου ή προϊστάμενο Διεύθυνσης Εκπαιδευτικής Μονάδας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο του και

δ) τον Υπηρεσιακό Γραμματέα, εφόσον προβλέπεται, άλλως Γενικό Γραμματέα του οικείου Υπουργείου, εάν η προς πλήρωση θέση προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ανήκει σε Υπουργείο ή τον προϊστάμενο της αυτοτελούς δημόσιας υπηρεσίας, αν η θέση προς πλήρωση ανήκει σε αυτοτελή δημόσια υπηρεσία ή έναν (1) Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εάν η θέση ανήκει σε Αποκεντρωμένη Διοίκηση ή τον Εκτελεστικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, εάν η θέση ανήκει σε Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού ή τον Υπηρεσιακό Γραμματέα, εφόσον προβλέπεται, άλλως Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, εάν η προς πλήρωση θέση ανήκει σε Ν.Π.Δ.Δ..

Γραμματέας του ΕΙ.Σ.Ε.Π. και νόμιμος αναπληρωτής αυτού ορίζονται υπάλληλοι του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης κατηγορίας ΠΕ με Α΄ βαθμό. Με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μετά από σύμφωνη γνώμη του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π., η γραμματειακή υποστήριξη της λειτουργίας του ΕΙ.Σ.Ε.Π. μπορεί να ανατίθεται στο Α.Σ.Ε.Π. Με απόφαση του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π. μπορεί να ορίζονται υπάλληλοι του Α.Σ.Ε.Π. για τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη της λειτουργίας των ΕΙ.Σ.Ε.Π.

Ειδικά για την επιλογή προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σε περίπτωση που δεν υπάρχει Γενικός Γραμματέας, ως μέλος ορίζεται ο Ειδικός Γραμματέας του Υπουργείου που προϊσταται των υπηρεσιών του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα.

Με όμοια απόφαση μπορούν να συνιστώνται στο Υπουργείο Εσωτερικών περισσότερα ΕΙ.Σ.Ε.Π. με τη συγκρότηση που ορίζεται στην παρούσα παράγραφο, καθώς και να καθορίζεται η κατανομή των αρμοδιοτήτων τους.

Ειδικά για την επιλογή προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων στις ανεξάρτητες Αρχές συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών διακριτό Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών από: Δύο (2) μέλη του Α.Σ.Ε.Π., εκ των οποίων ο ένας ορίζεται Πρόεδρος, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Α.Σ.Ε.Π. με τους αναπληρωτές τους, δύο (2) Νομικούς Συμβούλους ή Παρέδρους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υποδεικνύονται αρμοδίως, και ένα μέλος της οικείας ανεξάρτητης Αρχής, που αφορά η προκηρυσσόμενη θέση επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης με τον αναπληρωτή του. Εφόσον δεν προβλέπονται μέλη στην οικεία ανεξάρτητη Αρχή, ως πέμπτο μέλος ορίζεται ένα επιπλέον μέλος του Α.Σ.Ε.Π. με τον αναπληρωτή του κατά τα ανωτέρω. Γραμματέας και αναπληρωτής του Συμβουλίου αυτού ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π. υπάλληλοι του Υπουργείου Εσωτερικών ή του ΑΣΕΠ κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α`.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζεται αποζημίωση στους γραμματείς των Ειδικών Συμβουλίων Επιλογής Προϊσταμένων με βάση, ιδίως, τον αριθμό των συνεδριάσεων στις οποίες μετείχαν και τον αριθμό των προκηρύξεων που ολοκληρώθηκαν.».

Άρθρο 29

Προσβολή αποφάσεων πρωτοβάθμιων πειθαρχικών συμβουλίων – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 141 ν. 3528/2007

Στην παρ. 2 του άρθρου 141 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α'26) τροποποιείται το πρώτο εδάφιο, προκειμένου να εναρμονισθεί με την παρ. 8 του ίδιου άρθρου, και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που κρίνουν σε πρώτο βαθμό υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, από τον υπάλληλο που τιμωρήθηκε, στις περιπτώσεις επιβολής της πειθαρχικής ποινής του προστίμου αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών και άνω, εξαιρουμένων των ποινών της οριστικής παύσης και του υποβιβασμού σύμφωνα με την παρ. 8, καθώς και στις περιπτώσεις επιβολής ποινής προστίμου αποδοχών από έναν (1) έως τέσσερις (4) μήνες, εφόσον κατά της απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου έχει ασκηθεί ένσταση υπέρ της διοίκησης. Όλες οι αποφάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων που κρίνουν σε πρώτο βαθμό υπόκεινται σε ένσταση ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, υπέρ της διοίκησης, κατά τα οριζόμενα στην περ. β' της επόμενης παραγράφου.».

Άρθρο 30

Απαρτία τμημάτων δευτεροβάθμιων πειθαρχικών συμβουλίων του ν. 3528/2007 – Τροποποίηση παρ. 13 άρθρου 146Α ν. 3528/2007

Στην παρ. 13 του άρθρου 146Α του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26), α) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, β) τροποποιείται το τρίτο εδάφιο ως προς την απαρτία και η παρ. 13 διαμορφώνεται ως εξής:

«13. Στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ως εισηγητές ορίζονται, με πράξη του Προέδρου, μόνο μέλη αυτού, τακτικά ή αναπληρωματικά. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έχουν οριστεί μέλη του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου δύνανται να ορίζονται εισηγητές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σε διαφορετικό Τμήμα του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, από εκείνο στο οποίο έχουν οριστεί ως Μέλη. Τα τμήματα του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου βρίσκονται σε απαρτία όταν είναι παρόντα περισσότερα από τα μισά των ορισμένων τακτικών

μελών, στα οποία απαραιτήτως περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Εάν σχηματισθούν περισσότερες από δύο γνώμες, όσοι ακολουθούν την ασθενέστερη οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις επικρατέστερες.».

Άρθρο 31

Κινητικότητα υπαλλήλων σε νεοσύστατες υπηρεσίες φορέων Γενικής Κυβέρνησης

1. Σε περίπτωση σύστασης νέας υπηρεσίας οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου σε φορέα γενικής κυβέρνησης, όπως αυτή οριοθετείται σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), ο ενδιαφερόμενος φορέας, κατά παρέκκλιση των α΄ και β΄ κύκλων κινητικότητας του ν. 4440/2016 (Α΄ 224), δύναται να απευθύνει αίτημα στην Κεντρική Επιτροπή Κινητικότητας (ΚΕΚ) του άρθρου 5 του ν. 4440/2016 ζητώντας την κάλυψη προσωρινών αναγκών με απόσπαση ή με μετάταξη υπαλλήλων μόνιμων και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας (ΕΣΚ).

2. Το αίτημα της παρ. 1 για τη μετάταξη ή την απόσπαση πρέπει: α) να τεκμηριώνει τον σοβαρό και επείγοντα χαρακτήρα των υπηρεσιακών αναγκών για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας και β) να περιλαμβάνει το περίγραμμα της θέσης εργασίας, καθώς επίσης και τυχόν πρόσθετα απαιτούμενα τυπικά ή ουσιαστικά προσόντα, κατά περίπτωση. Το αίτημα για απόσπαση υπαλλήλων υποβάλλεται παραδεκτώς μόνο εφόσον έχουν ήδη εφαρμοστεί οι διατάξεις περί ενδοϋπουργικής κινητικότητας του άρθρου 8 του ν. 4440/2016 και εφόσον δεν καλύφθηκαν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων αυτών, οι απαιτούμενες ανάγκες.

3. Το αίτημα απόσπασης αξιολογείται από την Κεντρική Επιτροπή Κινητικότητας και σε περίπτωση σύμφωνης γνώμης της, η απόσπαση δύναται να έχει χρονική διάρκεια έως ένα (1) έτος, με δυνατότητα ισόχρονης ανανέωσης για μία (1) φορά με πρωτοβουλία της υπηρεσίας και συναίνεση του υπαλλήλου, χωρίς να απαιτείται η ύπαρξη κενής οργανικής θέσης. Στο διάστημα αυτό ο φορέας οφείλει να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την κάλυψη των αναγκών του μέσω της διαδικασίας της κινητικότητας. Για τη διαδικασία της μετάταξης πρέπει να υφίσταται κενή οργανική θέση.

4. Η κατ' εξαίρεση διαδικασία κάλυψης αναγκών πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος στην ΚΕΚ. Για όσα θέματα δεν ορίζονται ειδικότερα στο παρόν, εφαρμόζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας.

Άρθρο 32

Ρύθμιση ζητημάτων επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων στους ΟΤΑ α΄ βαθμού – Τροποποίηση παρ. 4, 5, 7 άρθρου 87 και παρ. 3 και 13 άρθρου 89 ν. 3584/2007

1. Η περ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 87 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α΄143), τροποποιείται με την προσθήκη της αναφοράς στον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής :

«4. α) Δεν επιτρέπεται να είναι υποψήφιος για επιλογή σε θέση Προϊσταμένου οποιουδήποτε επιπέδου υπάλληλος που αποχωρεί αυτοδικαίως από την υπηρεσία εντός ενός (1) έτους από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των υποψηφιοτήτων.

β) Δεν επιτρέπεται να είναι υποψήφιος για την επιλογή Προϊσταμένου, ούτε να τοποθετηθεί προϊστάμενος, υπάλληλος ο οποίος διανύει δοκιμαστική υπηρεσία ή τελεί σε διαθεσιμότητα ή αργία, ή έχει καταδικαστεί τελεσίδικως για τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 αδικήματα, ή του έχει επιβληθεί τελεσίδικα οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, ανώτερη του προστίμου αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών για

οποιοδήποτε πειθαρχικό παράπτωμα μέχρι τη διαγραφή της ποινής κατά το άρθρο 145 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ (ν. 3528/2007).».

2. Τα τέσσερα πρώτα εδάφια της παρ. 5 του άρθρου 87 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) αντικαθίστανται και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Υπάλληλος που κατέχει τον βασικό τίτλο σπουδών, ο οποίος αποτελεί το τυπικό προσόν του κλάδου, οι κάτοχοι του οποίου προβλέπεται από τις οικείες οργανικές διατάξεις να προΐστανται στη θέση που προκηρύσσεται, μπορεί να συμμετέχει στη διαδικασία επιλογής ανεξαρτήτως του κλάδου στον οποίο ανήκει. Σε κάθε περίπτωση, οι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.) μπορούν να συμμετέχουν σε προκηρύξεις για οποιαδήποτε θέση ευθύνης, εκτός όσων απαιτούν ειδικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις. Οι θέσεις ευθύνης του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του οικείου δημάρχου.».

3. Στην παρ. 7 του άρθρου 87 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Οργανικές μονάδες είναι η Γενική Διεύθυνση, η Διεύθυνση, το Τμήμα, το αυτοτελές Τμήμα, οι οργανικές μονάδες αντίστοιχου επιπέδου προς τις προαναφερόμενες, καθώς και ενδιάμεσα επίπεδα διοίκησης, όπως αυτά προβλέπονται από τις οικείες οργανικές διατάξεις. Όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης, λογίζεται και η Υποδιεύθυνση.».

4. Η υποπερ. αγ) της περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 89 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) τροποποιείται ως προς τις προϋποθέσεις συμμετοχής του Γενικού Γραμματέα του οικείου δήμου στο Σ.Ε.Π. και ως προς την πρόβλεψη της συμμετοχής του Γενικού Γραμματέα του οικείου Συνδέσμου και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. α) Το Σ.Ε.Π. είναι πενταμελές και αποτελείται από:

αα) ένα (1) μέλος του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Α.Σ.Ε.Π.,

αβ) έναν (1) Νομικό Σύμβουλο του Κράτους ή Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή του έναν (1) Νομικό Σύμβουλο του Κράτους ή Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι ορίζονται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

αγ) τον Γενικό Γραμματέα του οικείου δήμου εάν η προς πλήρωση θέση ευθύνης ανήκει σε Δήμο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ίδρυμα, ή του οικείου Συνδέσμου εάν η προς πλήρωση θέση ευθύνης ανήκει σε Σύνδεσμο Δήμων και ελλείψει αυτών τον Γενικό Γραμματέα του δήμου της έδρας του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου, με αναπληρωτή τους Γενικό Γραμματέα άλλου δήμου της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, ο οποίος ορίζεται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

αδ) έναν (1) Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης που υπηρετεί σε οποιονδήποτε ΟΤΑ α' βαθμού της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι ορίζονται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ειδικά στα Σ.Ε.Π. των Δήμων Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, ως μέλος μετέχει προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης του οικείου δήμου, ο οποίος υποδεικνύεται, με τον αναπληρωτή του, από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, σε προθεσμία που τάσσεται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Μετά από την πάροδο της προθεσμίας αυτής, τα μέλη ορίζονται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για να οριστούν τα μέλη της παρούσας πρέπει να έχουν επιλεγεί και τοποθετηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος,

αε) έναν (1) Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, με αρμοδιότητα επί των θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης, με αναπληρωτή του Προϊστάμενο άλλης Γενικής Διεύθυνσης της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, οι οποίοι ορίζονται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

β) Τα αναπληρωματικά μέλη των Σ.Ε.Π. πρέπει να έχουν την ίδια ιδιότητα με τα τακτικά μέλη. Γραμματείς των Σ.Ε.Π. και αναπληρωτές τους ορίζονται οι γραμματείς των οικείων Υπηρεσιακών Συμβουλίων. Ο ορισμός των μελών και των γραμματέων των Σ.Ε.Π. γίνεται με απόφαση του οικείου Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η θητεία των μελών των Σ.Ε.Π. είναι τριετής. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου και του αναπληρωτή του, προεδρεύει το υπό στοιχείο (αβ) μέλος της περίπτωσης (α) της παρούσης.»

5. Η παρ. 13 του άρθρου 89 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007) αντικαθίσταται ως εξής:

«13. Δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας για επιλογή σε θέση ευθύνης οποιουδήποτε επιπέδου δεν έχει ο προϊστάμενος που απαλλάσσεται από τα καθήκοντά του, σύμφωνα με την παρ. 8, πριν από την πάροδο δύο (2) ετών από την απόφαση απαλλαγής του ως προϊσταμένου.»

Άρθρο 33

Δικαίωμα διορισμού στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα πληγέντων από τις πυρκαγιές του Ιουλίου/Αυγούστου 2021

Το άρθρο εικοστό της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 143), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4824/2021 (Α' 156), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο εικοστό

Δικαίωμα διορισμού στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα

1. Η παρ. 20 του άρθρου 14 του ν. 2266/1994 (Α' 218) εφαρμόζεται αναλόγως και επί συζύγων ή προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, καθώς και επί συγγενών μέχρι β' βαθμού, προσώπων που απεβίωσαν συνεπεία των πυρκαγιών του Ιουλίου/Αυγούστου 2021.

2. Το δικαίωμα διορισμού της παρ. 1 παρέχεται και σε πρόσωπα που υπέστησαν σοβαρά εγκαύματα και νοσηλεύτηκαν σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) ή σε Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας (ΜΑΦ) ή για τα οποία προκύπτει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) συνεπεία των πυρκαγιών της παρ. 1.

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατός ο διορισμός τους, για λόγους υγείας, το δικαίωμα διορισμού μεταβιβάζεται στον ή στη σύζυγό τους ή στο πρόσωπο με το οποίο έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή σε ένα τέκνο τους.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ορίζονται οι φορείς υποδοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος βεβαίωσης του θανάτου, η σειρά προτεραιότητας των δικαιούχων, η προθεσμία και η διαδικασία υποβολής των δικαιολογητικών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με το δικαίωμα διορισμού.»

Άρθρο 34

Προσωπικό αναπτυξιακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης – Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 2 ν. 4674/2020 και παρ. 3 άρθρου 15 ν. 4257/2014

1. Στην περ. στ' της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53) προστίθενται εδάφια τέταρτο και πέμπτο και η περ. στ' διαμορφώνεται ως εξής:

«στ. Ο γενικός διευθυντής και ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών ορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Η θητεία τους ακολουθεί τη θητεία του διοικητικού συμβουλίου και μπορεί να ανανεώνεται. Ως Προϊστάμενοι Διευθύνσεων Τεχνικών Υπηρεσιών ορίζονται πτυχιούχοι μηχανικοί πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης, με ελάχιστη προϋπηρεσία πέντε (5) ετών στο γνωστικό τους αντικείμενο. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι προϊστάμενοι των λοιπών Διευθύνσεων, όπως προβλέπονται στον Κανονισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Κ.Ε.Υ.). Στις θέσεις ευθύνης των προηγούμενων εδαφίων δύνανται

να ορίζονται υπάλληλοι που έχουν μετακινηθεί ή αποσπασθεί στον αναπτυξιακό οργανισμό σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. ε'.

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 4257/2014 (Α' 93) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Με την απόφαση μετακίνησης καθορίζεται ο φορέας καταβολής των αποδοχών του προσωπικού που μετακινείται. Σε περίπτωση που ο δήμος καθορίζεται ως φορέας καταβολής των αποδοχών του μετακινούμενου υπαλλήλου σύμφωνα με την απόφαση του πρώτου εδαφίου, ο δήμος καταβάλλει το σύνολο των αποδοχών του μετακινούμενου υπαλλήλου, περιλαμβανομένου και του επιδόματος σε θέση ευθύνης του γενικού διευθυντή και του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της περ. στ' της παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53).».

Άρθρο 35

Διαφύλαξη στελέχωσης ΟΤΑ α' βαθμού – Προσθήκη παρ. 6Α στο άρθρο 44 ν. 4674/2020

Μετά την παρ. 6 του άρθρου 44 του ν. 4674/2020 (Α' 73) προστίθεται παρ. 6Α ως εξής:

«6Α. Για την απόσπαση ή μετάταξη τακτικού υπαλλήλου ΟΤΑ α' βαθμού που διενεργείται κατά παρέκκλιση των κύκλων κινητικότητας του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου για τον διορισμό οργάνου του φορέα προέλευσης, σε περίπτωση που αφορά ΟΤΑ α' βαθμού, με εξαίρεση τις αποσπάσεις και μετατάξεις για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους υγείας σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4440/2016 (Α' 224), καθώς και για λόγους συνυπηρέτησης.

Η παρούσα εφαρμόζεται και για τις εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος αποσπάσεις ή μετατάξεις υπαλλήλων ΟΤΑ α' βαθμού που διενεργούνται κατά παρέκκλιση των κύκλων κινητικότητας του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 36

Κατάργηση μίας εκ των προϋποθέσεων πολιτογράφησης – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 5Α Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)

Η περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 5Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217) περί της ικανότητας ενεργού και ουσιαστικής συμμετοχής στην πολιτική ζωή της Χώρας του αλλοδαπού που επιθυμεί να γίνει Έλληνας πολίτης με πολιτογράφηση, καταργείται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να γίνει Έλληνας πολίτης με πολιτογράφηση πρέπει, πέραν των προϋποθέσεων του άρθρου 5:

α. Να γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα, ώστε να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη.

β. Να γνωρίζει επαρκώς την ελληνική ιστορία και γεωγραφία, τον ελληνικό πολιτισμό και τις συνήθειες του ελληνικού λαού, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας των θεσμών του πολιτεύματος της Χώρας.

γ. (Καταργείται).

δ. Να έχει ενταχθεί ομαλά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Χώρας, έχοντας την καταστήσει συνεχές κέντρο των βιοτικών του δραστηριοτήτων.

Για τη διακρίβωση της οικονομικής ένταξης του αιτούντος λαμβάνονται υπόψη η ύπαρξη σταθερής εργασίας στη Χώρα και η εν γένει οικονομική του δραστηριότητα, αλλά και η διαρκής εκπλήρωση των

φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων του απέναντι στην Πολιτεία. Για τη διακρίβωση της κοινωνικής ένταξης του αιτούντος λαμβάνονται υπόψη ιδίως η διαμόρφωση συγγενικού δεσμού με Έλληνα πολίτη, η εξοικείωση του με τα ήθη και έθιμα της ελληνικής κοινωνίας, η συμμετοχή του σε εθελοντικές δραστηριότητες, αθλητικές ομάδες, δραστηριότητες του δήμου και εκδηλώσεις της κοινωνίας των πολιτών.».

Άρθρο 37

Δικαιολογητικά πολιτογράφησης και διακρίβωση τεκμηρίων – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 3 άρθρου 6 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)

Στο άρθρο 6 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), α) προστίθεται περ. η' στην παρ. 1, β) προστίθεται νέα παρ. 3 και το άρθρο 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 6

Δικαιολογητικά πολιτογράφησης

1. Η αίτηση πολιτογράφησης υποβάλλεται στην Υπηρεσία Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου και συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α. Ακριβές αντίγραφο ισχύοντος αλλοδαπού διαβατηρίου ή άλλου αποδεικτικού ταυτοπροσωπίας. Αν ο αλλοδαπός αδυνατεί αντικειμενικά να κατέχει διαβατήριο, αρκεί η άδεια διαμονής που χορηγείται στις περιπτώσεις ατόμων ως στερούμενων αντικειμενικά διαβατηρίου.

β. Έναν από τους αναφερόμενους στην περ. ε' του άρθρου 5 τίτλους νόμιμης διαμονής σε ισχύ.

γ. Πιστοποιητικό επάρκειας γνώσεων για πολιτογράφηση (Π.Ε.Γ.Π.), όπως αυτό προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 7.

δ. Πρωτότυπο πιστοποιητικό γέννησης νομίμως επικυρωμένο και επίσημα μεταφρασμένο, ή άλλο ισοδύναμο πιστοποιητικό που προβλέπεται από τη νομοθεσία της χώρας πρώτης ιθαγένειας. Αν ο αλλοδαπός είναι δικαιούχος διεθνούς προστασίας ως πρόσφυγας, ή έχει υπαχθεί σε καθεστώς επικουρικής προστασίας, ή είναι ανιθαγενής και αδυνατεί να προσκομίσει πιστοποιητικό γέννησης, αρκεί η πράξη αναγνώρισής του ως πρόσφυγα, υπαγωγής του στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, ή το οικείο δελτίο ανιθαγενούς, αντίστοιχα. Αν ο αλλοδαπός έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, αρκεί η ληξιαρχική πράξη γέννησης.

ε. Εκκαθαριστικά σημειώματα ή πράξεις διοικητικού προσδιορισμού φόρου των οικονομικών ετών που αντιστοιχούν στα έτη προηγούμενης νόμιμης παραμονής στη χώρα, που απαιτούνται κατά περίπτωση, με βάση τα οποία να προκύπτει η φορολογική υποχρέωση του αιτούντος, ως κατοίκου της Ελλάδας.

στ. Αριθμό μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.).

η. Τα δικαιολογητικά της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4735/2020 (Α' 197), με βάση τα οποία αποδεικνύονται τα οικονομικά και κοινωνικά τεκμήρια.

2. Ο αιτών με την αίτηση του παρέχει εξουσιοδότηση στην αρμόδια υπηρεσία να συλλέξει, να επεξεργαστεί, καθώς και να διαβιβάσει τα προσωπικά του δεδομένα εντός του αρμόδιου φορέα αποκλειστικά για τους σκοπούς εξέτασης της αίτησής του.

3. Για τις αιτήσεις πολιτογράφησης, οι οποίες υποβλήθηκαν πριν από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4735/2020 (Α' 197), η κατά περίπτωση χρονική περίοδος, για την οποία διακρίβώνεται η ύπαρξη κριτηρίων οικονομικής και κοινωνικής ένταξης του αιτούντος, είναι εκείνη πριν από τη λήψη του πιστοποιητικού επάρκειας γνώσεων για πολιτογράφηση (Π.Ε.Γ.Π.).».

Άρθρο 38

Προϋποθέσεις και διαδικασία πολιτογράφησης – Αντικατάσταση παρ. 6, 8 και 9 άρθρου 7 Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004)

Οι παρ. 6, 8 και 9 του άρθρου 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), αντικαθίστανται ως εξής:

«6. Ο εισηγητής του φακέλου συντάσσει ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τη συνδρομή των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης. Ειδικότερα, με βάση όλα τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που συμπεριλαμβάνονται στον φάκελο, ο εισηγητής με το ενημερωτικό σημείωμα αφενός εισηγείται αιτιολογημένα για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης πολιτογράφησης, αφετέρου προωθεί για υπογραφή το σχέδιο της σχετικής απόφασης αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης πολιτογράφησης στον Προϊστάμενο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας. Σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς τη συνδρομή ή μη της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης, ο αιτών καλείται σε συνέντευξη κατ' εφαρμογή της παρ. 7, προκειμένου να διαπιστωθεί με ακρίβεια ο βαθμός της οικονομικής και κοινωνικής του ένταξης στη χώρα. Η κλήση του αλλοδαπού γίνεται με επί αποδείξει αλληλογραφία. Αν η κλήση αυτή επιστρέψει ανεπίδοτη δύο (2) φορές ή αν ο αλλοδαπός, χωρίς να συντρέχουν λόγοι αντικειμενικής αδυναμίας δεν εμφανιστεί στη συνέντευξη, η αίτηση πολιτογράφησης απορρίπτεται από τον Προϊστάμενο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας.».

«8. Οι ομογενείς αλλοδαποί που διαθέτουν αποδεικτικά στοιχεία για την ελληνική τους καταγωγή και αιτούνται την πολιτογράφησή τους ως διαμένοντες μόνιμα στη χώρα, με οποιοδήποτε τίτλο νόμιμης διαμονής, εφόσον δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής ειδικών διατάξεων, απαλλάσσονται από τη διακρίβωση της συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων του άρθρου 5Α. Σε περίπτωση που υφίστανται αμφιβολίες ως προς τη συνδρομή ή μη της ιδιότητας του ομογενούς στο πρόσωπο του αιτούντος, η υπηρεσία που εξετάζει την αίτηση παραπέμπει την υπόθεση στην αρμόδια λόγω χωρικής αρμοδιότητας, επιτροπή πολιτογράφησης του άρθρου 12 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, η οποία καλεί τον αιτούντα σε συνέντευξη για παροχή γνώμης ως προς τη διακρίβωση της ανωτέρω ιδιότητας. εφαρμοζόμενης της διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 6 του παρόντος ως προς την κλήση αυτού. Μετά τη γνωμοδότηση της ανωτέρω επιτροπής, ο φάκελος της υπόθεσης επιστρέφει στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση, προκειμένου να εκδοθεί η σχετική απόφαση.».

«9. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται σε όλες τις αιτήσεις πολιτογράφησης που εκκρεμούν πριν από την έναρξη ισχύος του.».

Άρθρο 39

Απόρριψη αιτήσεων πολιτογράφησης λόγω μη ανταπόκρισης των αιτούντων

Αιτήσεις πολιτογράφησης που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 2910/2001 (Α' 91) και δεν έχει ολοκληρωθεί η εξέτασή τους λόγω μη ανταπόκρισης των αιτούντων στην υποχρέωση προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών, απορρίπτονται αυτοδίκαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Άρθρο 40

Ρύθμιση θεμάτων προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. α' βαθμού

1. Η ισχύς της παρ. 8 του άρθρου τεσσαρακοστού τρίτου της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α' 86), όπως προστέθηκε με το άρθρο εικοστό τρίτο της από 1.5.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 90), αντικαταστάθηκε με το

άρθρο 106 του ν. 4714/2020 (Α' 148) και παρατάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4821/2021 (Α' 134), ως προς τη δυνατότητα χρησιμοποίησης εσόδων από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα για την κάλυψη άλλων αναγκών των δήμων, παρατείνεται από τη λήξη της, για όσο χρονικό διάστημα συνεχίζεται η εφαρμογή έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, και πάντως όχι πέραν της 31^{ης}.3.2022.

2. Σε περιπτώσεις αποδεδειγμένης αδυναμίας κάλυψης λειτουργικών αναγκών των υπηρεσιών ανταποδοτικού χαρακτήρα, κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του έτους 2021, οι δήμοι, με απόφαση της οικείας οικονομικής επιτροπής, δύνανται να αναμορφώνουν τον προϋπολογισμό τους, με μεταφορά πάσης φύσεως ανειδίκευτων πιστώσεων, ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών. Η απόφαση της οικονομικής επιτροπής αποτελεί δεσμευτική εισήγηση για την αναμόρφωση του προϋπολογισμού, η οποία εγκρίνεται υποχρεωτικά από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή του.

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47) τροποποιείται με τη διαγραφή των λέξεων «εξαιτίας χρεών ή πραγματοποίησης επενδύσεων» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Σε περίπτωση που η αδυναμία ισοσκέλισης του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. οφείλεται σε μη ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών και υπάρχει το δημοσιονομικό περιθώριο σε κωδικούς αριθμούς αυτού, από λοιπά μη ειδικευμένα έσοδα ή και μη ειδικευμένο χρηματικό υπόλοιπο, παρέχεται η δυνατότητα πρόσκαιρης κάλυψης των δαπανών και ισοσκέλισης των ανταποδοτικών υπηρεσιών από τους εν λόγω κωδικούς. Το χρηματικό ποσό που απαιτείται κάθε φορά για την ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών, λογίζεται ως δαπάνη της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, κατά τη συζήτηση και ψήφιση των ετήσιων αποφάσεων επιβολής των σχετικών τελών και δικαιωμάτων, προκειμένου να καλυφθεί, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, το οποίο αποτελεί συστατικό στοιχείο των ως άνω αποφάσεων, το αργότερο εντός πενταετίας, αρχής γενομένης από το επόμενο οικονομικό έτος από αυτό της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου. Τα επιπλέον εισπραττόμενα, εκάστου έτους της πενταετίας, έσοδα της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, προορίζονται να καλύψουν κάθε είδους δαπάνες, εξαιρουμένων των ανταποδοτικών δαπανών εν γένει. Η ως άνω προϋπόθεση εξετάζεται επισταμένως από την αρμόδια, για τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων επιβολής τελών και δικαιωμάτων, καθώς και του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α., Αρχή.».

Άρθρο 41 **Δάνεια των ΟΤΑ**

Η εξόφληση των ενδεκατημορίων έναντι τοκοχρεωλυτικών δόσεων, για δάνεια που έχουν χορηγηθεί αποκλειστικά από τους πόρους του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, των οποίων η παρακράτηση έχει ανασταλεί σύμφωνα με α) το άρθρο τριακοστό τέταρτο της από 13.4.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 84), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4690/2020 (Α' 104), β) το άρθρο 49 του ν. 4753/2020 (Α' 227) και γ) το άρθρο 63 του ν. 4821/2021 (Α' 134), καθώς και των ενδεκατημορίων έτους 2022, πραγματοποιείται άτοκα με ισόποση κατανομή των ποσών αυτών στις υπολειπόμενες δόσεις, αρχής γενομένης από τον Ιανουάριο έτους 2023.

Άρθρο 42 **Δαπάνες δήμων**

Δαπάνες που πληρώθηκαν από ΟΤΑ α' βαθμού από 1η.1.2020 έως και τη δημοσίευση του παρόντος, στο πλαίσιο υλοποίησης έργων και δράσεων χρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων, για τις οποίες

δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του π.δ. 80/2016 (Α' 145), θεωρούνται κανονικές, εφόσον οι αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης εκδόθηκαν πριν την πληρωμή των εν λόγω δαπανών.

Άρθρο 43

Ρυθμίσεις σχετικά με επιβληθέντα πρόστιμα σε δήμους

1. Κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμων που έχουν επιβληθεί από τις αρμόδιες λιμενικές αρχές σε δήμους, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 17 του π.δ. 71/2020 (Α' 166), επιτρέπεται η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής του δήμου ενώπιον του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, με κοινοποίηση στην κατά τόπον αρμόδια λιμενική αρχή. Τα πρόστιμα διαγράφονται, εφόσον είχαν εκκινήσει οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 7 αυτού και υπό την προϋπόθεση ότι τηρήθηκαν όσα ορίζονται στα άρθρα 61 και 120 του ν. 4412/2016 (Α' 147), αλλά δεν συνήφθησαν συμβάσεις άνευ υπαιτιότητας των δήμων.
2. Η απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης επί της υποβληθείσας ενδικοφανούς προσφυγής, με την οποία διαπιστώνεται αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1, αποστέλλεται στην αρμόδια λιμενική αρχή για την έκδοση απόφασης ακύρωσης ή μη της πράξης επιβολής προστίμου και κοινοποιείται στον προσφεύγοντα δήμο εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της.
3. Η παρούσα εφαρμόζεται μόνο για πρόστιμα που έχουν επιβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 44

Ρυθμίσεις για χρονοεπιδόματα δικηγόρων με έμμισθη εντολή στα νομικά πρόσωπα της περ. ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015

Θεωρούνται νόμιμες οι δαπάνες και δεν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα τυχόν ποσά για χρονοεπιδόματα που καταβλήθηκαν μέχρι του ποσού των είκοσι χιλιάδων (20.000 ευρώ), κατόπιν αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής, των νομικών προσώπων της περ. ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

Άρθρο 45

Καθορισμός ανώτατου ορίου εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης για έλεγχο νομιμότητας στις ΑΥΕ Ο.Τ.Α. - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 225 ν. 3852/2010

Στην παρ. 1 του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (Α' 87) α) στο πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται η περ. β) και προστίθεται περ. η), β) τροποποιούνται οι περ. ε) και ζ) του δεύτερου εδαφίου ως προς το ποσό και τις επιμέρους κατηγορίες και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α., εφόσον αφορούν: α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου, β) (β)α) την ανάθεση συμβάσεων μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., (ββ) την ανάθεση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110 του ν. 4412/2016 (Α' 147), η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., (βγ) την ανάθεση συμβάσεων,

ανεξαρτήτως είδους αυτών, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., γ) την αγορά και εκποίηση, λόγω πώλησης ή δωρεάς κατά κυριότητα, ακινήτων, δ) την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ε) τη μίσθωση ακινήτων από τρίτους, στ) τη σύναψη πάσης φύσεως δανείων, ζ) την ίδρυση πάσης φύσεως νομικών προσώπων, τη συμμετοχή σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα, καθώς και τη λύση και τη θέση σε εκκαθάριση νομικών προσώπων, η) τη σύναψη πάσης φύσεως προγραμματικών συμβάσεων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και θ) τη διεξαγωγή δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος.

Στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας και οι αποφάσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων, των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. που αφορούν: α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, γ) αγορά και εκποίηση ακινήτων, δ) σύναψη δανείων, ε) (εα) την ανάθεση συμβάσεων μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., (εβ) την ανάθεση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110 και 318 έως 321 του ν. 4412/2016 η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., (εγ) την ανάθεση συμβάσεων, ανεξαρτήτως είδους αυτών, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., στ) μίσθωση ακινήτων από τρίτους και ζ) τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.. Ειδικά, για τις ΔΕΥΑ, εκτός από τις παραπάνω αποφάσεις, αποστέλλονται επιπλέον προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις εκείνες που αφορούν την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και κάθε τροποποίησή τους. Επίσης, αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, εφόσον υπάγονται στις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων της παραγράφου αυτής, καθώς και ο προϋπολογισμός τους. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις αυτών κοινοποιούνται στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α.».

Άρθρο 46

Κατανομή περιουσιακών στοιχείων επιχειρήσεων και Συνδέσμων με διαδημοτικό χαρακτήρα διασπασθέντων δήμων

1. Στην περίπτωση επιχείρησης της παρ. 1 του άρθρου 156 του ν. 4600/2019 (Α' 43) που λύθηκε πριν από τη δημοσίευση του ν. 4714/2020 (Α' 148) και έχει τεθεί σε εκκαθάριση σύμφωνα με το άρθρο 262 του ν. 3463/2006 (Α' 114), η κατανομή των περιουσιακών στοιχείων διενεργείται μετά το πέρας της εκκαθάρισης, τηρουμένης της διαδικασίας της παρ. 4Α του άρθρου 156 του ν. 4600/2019, χωρίς τη συμμετοχή του προέδρου της λυθείσας επιχείρησης στην οικεία επιτροπή. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου της επιτροπής.
2. Στην περίπτωση Συνδέσμου της παρ. 2 του άρθρου 156 του ν. 4600/2019 που λύθηκε πριν από τη δημοσίευση του ν. 4714/2020, η καταγραφή και κατανομή των περιουσιακών στοιχείων διενεργείται με τη διαδικασία της παρ. 4Α του άρθρου 156 του ν. 4600/2019, χωρίς τη συμμετοχή στην επιτροπή του προέδρου του Συνδέσμου που λύθηκε. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου της επιτροπής.
3. Η δαπάνη της αποζημίωσης των ορκωτών ελεγκτών κατανέμεται από την επιτροπή του άρθρου 156 του ν. 4600/2019.

Άρθρο 47

Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 6 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στην παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3463/2006 (Α' 114) α) στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «σχετικοί», β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Έδρα είναι ο οικισμός στον οποίο εγκαθίστανται οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών του άρθρου 7 και αίτημα του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορούν, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου καθώς και επίσημες εορτές και τελετές. Επίσης, συνεχίζεται η λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών, εφόσον λειτουργούν στην ιστορική έδρα του δήμου κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος.»

Άρθρο 48

Εκπροσώπηση των πανελλήνιων εργοληπτικών οργανώσεων στο Τεχνικό Συμβούλιο που συγκροτείται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Τροποποίηση άρθρου 209 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στην παρ. 4 του άρθρου 209 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), το τέταρτο εδάφιο της περ. α' τροποποιείται ως προς τις παραπεμπόμενες διατάξεις, η υποπερ. iv) της περ. γ' αντικαθίσταται και οι περ. α' και γ' διαμορφώνονται ως εξής:

«α. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 189 του ν. 4412/2016 (Α' 147), οι μελέτες έργων και παροχής τεχνικών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και τα τεύχη δημόσιου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών των δήμων συντάσσονται και θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία τους. Οι μελέτες των έργων και παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη δημόσιου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των δήμων, των Συνδέσμων, των ιδρυμάτων τους, των φορέων διαχείρισης στερεών αποβλήτων και των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης - αποχέτευσης του ν. 1069/1980 (Α' 191) και του ν. 890/1979 (Α' 80) συντάσσονται και θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία τους και, αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία ή αυτή αδυνατεί, από την τεχνική υπηρεσία του δήμου που τα έχει συστήσει ή σε περίπτωση Συνδέσμου από τεχνική υπηρεσία δήμου που συμμετέχει σε αυτούς. Αν η τεχνική υπηρεσία του δήμου αδυνατεί να συντάξει τη μελέτη, αδυναμία που βεβαιώνεται από τον Προϊστάμενό της, επιτρέπεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, η ανάθεση εκπόνησης μελετών πάσης φύσης σε ιδιώτες μελετητές και ιδιωτικά γραφεία μελετών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016. Εφόσον ο δήμος έχει αναθέσει με προγραμματική σύμβαση την τεχνική του υπηρεσία σε άλλο φορέα κατά την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016, η σύνταξη και θεώρηση λαμβάνει χώρα από τη νέα τεχνική υπηρεσία, κατ' ανάλογη εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων.»

«γ. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται θεώρηση από την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του ίδιου Υπουργείου, η αρμοδιότητα της θεώρησης μεταβιβάζεται στην αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη Τεχνικού Συμβουλίου που συγκροτείται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης με απόφαση του Συντονιστή της και αποτελείται από τους:

- i) Τον Γενικό Διευθυντή Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αναπληρωτή του τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικού Ελέγχου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης,
- ii) Έναν (1) μηχανικό της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με τον αναπληρωτή του,
- iii) Έναν (1) μηχανικό της Περιφέρειας στην έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με τον αναπληρωτή του,
- iv) Έναν (1) κοινό εκπρόσωπο των πανελλήνιων εργοληπτικών οργανώσεων, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τις οργανώσεις αυτές,
- v) Έναν (1) εκπρόσωπο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του.».

Άρθρο 49

Ταφή χωρίς ληξιαρχική πράξη θανάτου σε εξαιρετικές περιπτώσεις - Τροποποίηση άρθρου 35 ν. 344/1976

Στο άρθρο 35 του ν. 344/1976 (Α' 143) προστίθεται παρ. 2 και το άρθρο 35 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 35

Ενταφιασμός ή αποτέφρωση προσώπου

1. Δεν επιτρέπεται ο ενταφιασμός ή η αποτέφρωση προσώπου χωρίς την προσκόμιση της ληξιαρχικής πράξης θανάτου αυτού στην οποία πρέπει να αναφέρεται ο ακριβής τόπος ενταφιασμού ή αποτέφρωσης αντίστοιχα, καθώς και η ημερομηνία και η ώρα αυτού.
2. Κατ' εξαίρεση και μόνο στην περίπτωση που το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 8Α βρίσκεται εκτός λειτουργίας για τεχνικούς λόγους και για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) ωρών, το οποίο πιστοποιείται μέσω σχετικού ενημερωτικού εγγράφου της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών προς τα κατά τόπους Ληξιαρχεία, επιτρέπεται ο ενταφιασμός ή η αποτέφρωση προσώπου, χωρίς την προσκόμιση της ληξιαρχικής πράξης θανάτου, με μόνη την προσκόμιση ενυπόγραφης βεβαίωσης του αρμοδίου Ληξιαρχού, που συνοδεύεται από επικυρωμένο από τον ίδιο αντίγραφο της έγγραφης πιστοποίησης θανάτου των παρ. 1 και 2 του άρθρου 32. Στην περίπτωση αυτή, ο υπόχρεος προς δήλωση του άρθρου 33 προσκομίζει τη βεβαίωση αυτή στο Κοιμητήριο και αναλαμβάνει την υποχρέωση να προσκομίσει τη ληξιαρχική πράξη θανάτου μέσα σε δύο (2) ημέρες το αργότερο από την έκδοσή της.».

Άρθρο 50

Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 72 ν. 3852/2010

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010 (Α' 87) η περ. ιγ) τροποποιείται ως προς τις παραπεμπόμενες διατάξεις και διαμορφώνεται ως εξής:
«ιγ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη της περ. βε' της παρ. 1B του άρθρου 73, αξιολογεί την υλοποίησή τους και εισηγείται τροποποιήσεις, όπου απαιτούνται. Οι κανονιστικές αποφάσεις αξιολογούνται υποχρεωτικά από την οικονομική επιτροπή κάθε δύο (2) χρόνια, από την έναρξη ισχύος τους.».
2. Στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010 προστίθενται περ. κα), κβ) και κγ) ως εξής:
«κα) Αποφασίζει για τον ορισμό εκπροσώπου του δήμου στις Γενικές Συνελεύσεις Ανωνύμων Εταιρειών και Αναπτυξιακών Οργανισμών του άρθρου 2 του ν. 4674/2020 (Α' 53).
κβ) Αποφασίζει για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του δήμου που έχουν ανατεθεί με τον ν. 4375/2016 (Α' 51) και την παρ. 10 του άρθρου 14 του ν. 4332/2015 (Α' 76).
κγ) Ασκει τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής στους δήμους με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους.».

Άρθρο 51

**Ρυθμίσεις για τον Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης - Τροποποίηση άρθρου 77 ν.
3852/2010**

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 3852/2010 (Α' 87), α) τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο ως προς την απαιτούμενη πλειοψηφία, β) διαγράφονται τα δύο τελευταία εδάφια και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής: «2. Η διαδικασία για την επιλογή του συμπαραστάτη γίνεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία η ανάκληση του συμπαραστάτη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.».

2. Στο τέλος του άρθρου 77 του ν. 3852/2010 προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

«7.α. Η μυστική ψηφοφορία επιλογής του συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης δύναται να πραγματοποιείται σε ειδική συνεδρίαση που διεξάγεται με τηλεδιάσκεψη για τον σκοπό της επιλογής του συμπαραστάτη, μέσω του ειδικού πληροφοριακού συστήματος με την ονομασία «Ψηφιακή Κάλπη ΖΕΥΣ» της ανώνυμης εταιρείας του Ελληνικού Δημοσίου με την επωνυμία «Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε. (Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.)». Για τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου δεν εφαρμόζεται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται ο τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας επιλογής του συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με την ηλεκτρονική ψηφοφορία και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο τεχνικό θέμα.

3. Για την τρέχουσα δημοτική περίοδο 2019-2023, ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου.».

Άρθρο 52

**Ρυθμίσεις για τον Περιφερειακό Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης - Τροποποίηση άρθρου
179 ν. 3852/2010**

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 179 του ν. 3852/2010 (Α' 87) τροποποιούνται το πρώτο εδάφιο ως προς την απαιτούμενη πλειοψηφία και το δεύτερο εδάφιο ως προς το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών επιλέγεται πολίτης που αποτελεί προσωπικότητα εγνωσμένου κύρους ως περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης. Η σχετική διαδικασία γίνεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών. Υποψηφιότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου κατά την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία η ανάκληση του συμπαραστάτη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Ως περιφερειακός συμπαραστάτης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός δήμου ή περιφέρειας ή βουλευτής. Η θητεία του περιφερειακού συμπαραστάτη

ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών. Ως προς την καταστατική θέση του περιφερειακού συμπαραστάτη εφαρμόζονται αναλόγως τα ισχύοντα για τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου.».

2. Στο τέλος του άρθρου 179 του ν. 3852/2010 προστίθενται παρ. 6 και 7 ως εξής:

«6. α. Η μυστική ψηφοφορία επιλογής του περιφερειακού συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης δύναται να πραγματοποιείται σε ειδική συνεδρίαση που διεξάγεται με τηλεδιάσκεψη για τον σκοπό της επιλογής του συμπαραστάτη μέσω του ειδικού πληροφοριακού συστήματος με την ονομασία «Ψηφιακή Κάλπη ΖΕΥΣ» της ανώνυμης εταιρείας του Ελληνικού Δημοσίου με την επωνυμία «Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε. (Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.). Για τη διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται το τρίτο εδάφιο της παρ. 1.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται ο τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας επιλογής του περιφερειακού συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με την ηλεκτρονική ψηφοφορία και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο τεχνικό θέμα.

7. Ως προς το αξίωμα του περιφερειακού συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης ισχύουν τα κωλύματα εκλογιμότητας και τα ασυμβίβαστα των περιφερειακών συμβούλων. Για την περιφερειακή περίοδο 2019-2023 ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο άρθρο 117.».

2. Για την τρέχουσα περιφερειακή περίοδο 2019-2023, ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 53

Αυτοδίκαιη περιέλευση της διαδημοτικής επιχείρησης με την επωνυμία «Διαδημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, Διαδημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμων Κέρκυρας (ΔΙΑ.ΠΕ.ΘΕ.-ΔΙΑ.ΚΕ.ΔΗ.Κ.)» σε κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων

Στο άρθρο 156 του ν. 4600/2019 (Α' 43) προστίθεται παρ. 9Α ως εξής:

«9^Α. Από τη δημοσίευση του παρόντος, η διαδημοτική επιχείρηση «Διαδημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, Διαδημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμων Κέρκυρας (ΔΙΑ.ΠΕ.ΘΕ.-ΔΙΑ.ΚΕ.ΔΗ.Κ.)», με χωρική αρμοδιότητα τους τρεις Δήμους Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Βόρειας Κέρκυρας και Νότιας Κέρκυρας, η οποία απέκτησε τον ως άνω διαδημοτικό χαρακτήρα βάσει της παρ. 1, περιέρχεται αυτοδικαίως στον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, στον οποίο έχει και την έδρα της και όλες τις υποδομές λειτουργίας της, ως δημοτική κοινωφελής επιχείρηση της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), με την επωνυμία «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο-Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.-Κ.Ε.ΔΗ.ΚΕ.Κ.)». Ο Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της διαδημοτικής επιχείρησης «Διαδημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, Διαδημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμων Κέρκυρας (ΔΙΑ.ΠΕ.ΘΕ.-ΔΙΑ.ΚΕ.ΔΗ.Κ.)». Κάθε περιουσιακό στοιχείο που αποκτήθηκε κατά κυριότητα από τη Διαδημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση αποτελεί περιουσία της δημοτικής κοινωφελούς επιχείρησης. Τυχόν οφειλές των Δήμων Βόρειας και Νότιας Κέρκυρας προς την επιχείρηση από κάθε αιτία διαγράφονται οριστικά. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου της διαδημοτικής επιχείρησης «Διαδημοτικό Περιφερειακό Θέατρο, Διαδημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμων Κέρκυρας (ΔΙΑ.ΠΕ.ΘΕ.-ΔΙΑ.ΚΕ.ΔΗ.Κ.)» καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό της δημοτικής κοινωφελούς επιχείρησης με την επωνυμία «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο-Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.-Κ.Ε.ΔΗ.ΚΕ.Κ.)».

Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου συνεχίζονται μέχρι τη λήξη της ισχύος τους από τη δημοτική κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο-Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ-Κ.Ε.ΔΗ.ΚΕ.Κ.)».

Άρθρο 54

Εκλογή δημοτικών αρχών στις Δημοτικές Κοινότητες Κομάνου και Μαυροπηγής της Δημοτικής Ενότητας Πτολεμαΐδας του Δήμου Εορδαίας

Ως πληθυσμός για τις Δημοτικές Κοινότητες Κομάνου και Μαυροπηγής, όπως αυτές υφίστανται πριν από τη μετεγκατάστασή τους, της Δημοτικής Ενότητας Πτολεμαΐδας του Δήμου Εορδαίας της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για την εφαρμογή του άρθρου 4 του ν. 4804/2021 (Α' 90), νοείται αυτός που εμφανίζεται στους οικείους εκλογικούς καταλόγους, όπως αυτοί ισχύουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 55

Καταργούμενες διατάξεις

Καταργείται η περ. β' της παρ. 7 του άρθρου εικοστού τέταρτου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α' 76) ως προς τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 56

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του Μέρους Α' αρχίζει τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Τα άρθρα 10, 21 και 22 εφαρμόζονται για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2023 και εφεξής.
3. Η ισχύς των άρθρων 5, 6, 7, 8 και 9 αρχίζει ένα (1) έτος από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2021

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

PANAGIOTIS PIKRAMMENOS PANAGIOTIS PIKRAMMENOS
06.12.2021 20:31

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS
06.12.2021 20:26

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS
06.12.2021 21:02

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS
06.12.2021 23:21

ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

NIKI KERAMEUS NIKI KERAMEUS
06.12.2021 20:30

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS
06.12.2021 22:48

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ATHANASIOS PLEVRIS ATHANASIOS PLEVRIS
06.12.2021 20:24

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

KONSTANTINOS SKREKAS KONSTANTINOS SKREKAS
06.12.2021 20:51

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

PANAGIOTIS THEODORIKAKOS PANAGIOTIS THEODORIKAKOS
06.12.2021 20:33

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

STYLIANI MENDONI STYLIANI MENDONI
06.12.2021 20:25

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS
06.12.2021 20:24

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

MAVROUDIS VORIDIS MAVROUDIS VORIDIS
06.12.2021 21:06

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

KONSTANTINOS KARAMANLIS KONSTANTINOS KARAMANLIS
06.12.2021 20:25

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

IOANNIS PLAKIOTAKIS IOANNIS PLAKIOTAKIS
06.12.2021 20:23

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS SPYRIDON-PANAGIOTIS LIVANOS
06.12.2021 21:36

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΛΙΒΑΝΟΣ**

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS
06.12.2021 21:02

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

CHRISTOS STYLIANIDIS CHRISTOS STYLIANIDIS
06.12.2021 20:32

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

GEORGIOS GERAPETRITIS GEORGIOS GERAPETRITIS
06.12.2021 20:36

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS
06.12.2021 20:23

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

THEODOROS SKYLAKAKIS THEODOROS SKYLAKAKIS
06.12.2021 20:23

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

**ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ**

MILTIADIS VARVITSIOTIS MILTIADIS VARVITSIOTIS
06.12.2021 20:24

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

STYLIANOS PETSAS STYLIANOS PETSAS
06.12.2021 20:39

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ELEFThERIOS AVGENAKIS ELEFThERIOS AVGENAKIS
06.12.2021 20:35

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ